

*Vom Neujahr -
bis Silvester*

Újévtől - szilveszterig

Szalki Bernáth Attila

VERSFORDÍTÁSAI

*Vom Neujahr -
bis Silvester
Újévtől - szilveszterig*

Zweisprachiger
deutsch - ungarischer Gedichtband

Kétnyelvű
német - magyar verseskötet

Auswahl Gedichte von deutschen Dichtern

Válogatás német költők verseiből

Szalki Bernáth Attila

VERSFORDÍTÁSAI

*Vom Neujahr -
bis Silvester
Újévtől - szilveszterig*

Zweisprachiger
deutsch-ungarischer Gedichtband

Kétnyelvű
német - magyar verseskötet

Auswahl Gedichte von deutschen Dichtern

Válogatás német költők verseiből

Szalki Bernáth Attila

VERSFORDÍTÁSAI

© *Szalki Bernáth Attila*
magánkiadása
(Minden jog fenntartva.)

ISBN 978-963-12-1330-0

2015

A borító
Bernáth Bence és Hertelendy Zoltán
munkája.

HáromD Alkotóműhely Kft.
digitalisnyomda16@gmail.com

Kedves Olvasó!

Ebbe a kötetbe azokat a versfordításaimat gyűjtöttem össze, amelyek korábbi könyveimben még nem jelentek meg. Huszonöt költő száz versét, illetve ezek fordítását találja itt az olvasó. A szerkesztésben mind a költők, mind a versek témáit tekintve az idő volt a rendező elv. Parányi érdekesség, hogy az utolsóként olvasható költő, Tucholsky halálozási dátuma - 1935 - azonos az én születési évemmel.

Véleményem szerint bármely idegen nyelvből történő műfordítást igazán azok tudnak szakmailag megítélni, értékelni, akik mindkét nyelvben valamelyest „otthon” vannak.

A műfordítás nemcsak a magamfajta amatőrnek, de profi költőknek sem egyszerű feladat. Így vall erről Kosztolányi Dezső: „Műfordítani annyi, mint gúzsba kötöten táncolni.” De neki tulajdonítanak egy szellemes aforizmát is: „A műfordítás olyan, mint a nő: ha szép, nem hű, ha hű, nem szép.”

A vers kötött előadásmód, legfőbb jellemzője a **ritmus** és a rím. A magam fordítói gyakorlatában a formához, ezen belül a ritmushoz való hűséget tartom elsősorban szem előtt. Az eredeti német versek gyönyörű tiszta rímeit igen nehéz magyarban visszaadni. Ebbéli teljesítményemet is behatárolja „költői” képességem, s bizony az eredeti tiszta rímek csengése helyett nem ritkán csak asszonáncok „zörrennek”.

Zum neuen Jahr

Zwischen dem Alten
Zwischen dem Neuen,
Hier uns zu freuen
Schenkt uns das Glück,
Und das Vergangne
Heißt mit Vertrauen
Vorwärts zu schauen,
Schauen zurück.

Stunden der Plage,
Leider, sie scheiden
Treue von Leiden,
Liebe von Lust;
Bessere Tage
Sammeln uns wieder,
Heitere Lieder
Stärken die Brust.

Leiden und Freuden,
Jener verschwunden,
Sind die Verbunden
Fröhlich gedenk.
O des Geschickes
Seltsamer Windung!
Alte Verbindung,
Neues Geschenk!

Az új évre

Régire új jön,
Hagyjuk a múltat,
Ránk aláhullva
Víg öröm ér,
Elköszön régi,
Bízz a jövőben,
Nézz az új évre,
Ám visszanézz.

Kínt ad sok óra,
Ők, jaj, nem válnak,
Tartós a bánat.
Ám ami kedv;
Fényes napokra
Gyűjtsük mi újra,
S fűtse dalunk a
Büszke kebelt.

Öröm meg bánat,
Mindegyik tűnj el,
És összefűzve
Már süllyedjék.
Jöjjön a sorsnak
Gyors forgásában,
Víg társaságban
Új ajándék!

Dankt es dem regen,
Wogenden Glücke,
Dankt dem Geschicke
Männiglich Gut;
Freut euch des Wechsels
Heiterer Triebe,
Offener Liebe,
Heimlicher Glut!

Andere schauen
Deckende Falten
Über dem Alten
Traurig und scheu;
Aber uns leuchtet
Freundliche Treue;
Sehet, das Neue
Findet uns neu.

So wie im Tanze
Bald sich verschwindet,
Wieder sich findet
Liebendes Paar,
So durch des Lebens
Wirrende Beugung
Führe die Neigung
Uns in das Jahr.

Johann Wolfgang von Goethe
Geboren 1749 Gestorben 1832

Köszönd mozgásnak,
Élet hullámnak,
Férfisorsodnak
Bő adományt;
Másikban lelj meg
Mély kötődésben,
Hű szerelemben
Égi varázst!

Másokon látod,
Homloka ráncos,
Óév hogy távoz,
Bús szomorú;
Ám velünk fénylik
Társunknak szíve,
Nézd, mit hoz, frisset
Nékünk az új.

Úgy ahogy táncban
Tűnik a társa,
S újra találja
Pár kedvesét,
Úgy vezet élet
Lázas forgásban,
Friss kavargásban
Minket az év!

Der Zauberlehrling

Hat der alte Hexenmeister
Sich doch einmal wegbegeben!
Und nun sollen seine Geister
Auch nach meinem Willen leben.
Seine Wort und Werke
Merkt ich und den Brauch,
Und mit Geistesstärke
Tu ich Wunder auch.

Walle! Walle
Manche Strecke,
Daß, zum Zwecke,
Wasser fließe
Und mit reichem, vollem Schwalle
Zu dem Bade sich ergieße.

Und nun komm, du alter Besen,
Nimm die schlechten Lumpenhüllen!
Bist schon lange Knecht gewesen:
Nun erfülle meinen Willen!
Auf zwei Beinen stehe,
Oben sei ein Kopf,
Eile nun und gehe
Mit dem Wassertopf!

A bűvészinás

Vén varázsló egyszer, végre
Elment, mester nincs a házban!
Szelleme engedjen nékem,
És akaratom szolgálja.
Mert tanultam tőle
Bűvölést, szokást,
És szellemerővel
Én teszek csodát.

Forrjon, hát ma
Minden lángon,
És a célhoz
Már a víz foly,
Öntsd azt gazdagon, sugárral,
Fürdőzéshez, hadd csobogjon.

Indulj most meg, vén seprő, te,
Végy kezedbe ócska rongyot,
Rég ismered szolga módot,
Most akaratom betöltsed!
Két lábad teremjen,
Főd is szülessék,
Rajta, menj sietve,
Itt van egy fazék.

Walle! walle
Manche Strecke,
Daß, zum Zwecke,
Wasser fließe
Und mit reichem, vollem Schwall
Zu dem Bade sich ergieße.

Seht, er läuft zum Ufer nieder!
Wahrlich! ist schon an dem Flusse,
Und mit Blitzesschnelle wieder
Ist er hier mit raschem Gusse.
Schon zum zweiten Male!
Wie das Becken schwillt!
Wie sich jede Schale
Voll mit Wasser füllt!

Stehe! stehe!
Denn wir haben
Deiner Gaben
Vollgemessen! -
Ach, ich merk es! Wehe! wehe!
Hab ich doch das Wort vergessen!

Ach, das Wort, worauf am Ende
Er das wird, was er gewesen!
Ach, er läuft und bringt behende!
Wärest du doch der alte Besen!
Immer neue Güsse
Bringt er schnell herein,
Ach, und hundert Flüsse
Stürzen auf mich ein!

Forrjon, hát ma
Minden lángon,
És a célhoz
Már a víz foly,
Öntsd azt gazdagon, sugárral,
Fürdőzéshez, hadd csobogjon.

Nézd, futással megy mély parthoz!
Ott áll a folyónál tényleg,
Mint a villám vesz ő rajtot,
Hozza vizet gyors öntésre,
Már másodszor fordul,
Bár töltve a kád!
Vízszugár kicsordul,
Töltve vízzel már!

Állj, meg! Állj, meg!
Mert elég ez,
Kádunk, nézd meg,
Már megtelve -
Óh, mit látok! Hess el! Hess el!
Mert varázsszót elfeledtem!

Azt a szót, amellyel téged
Régi voltodba formállak!
Óh, hogy hordja fürge kézzel!
Lennél seprő, mint korábban!
Önti ki, és újból
Hozza gyorsan rá,
Óh, mint száz folyó
Úgy tör rám ez ár!

Nein, nicht länger
Kann ichs lassen:
Will ihn fassen!
Das ist Tücke!
Ach, nun wird mir immer bänger!
Welche Miene! welche Blicke!

O, du Ausgeburt der Hölle!
Soll das ganze Haus ersaufen?
Seh ich über jede Schwelle
Doch schon Wasserströme laufen.
Ein verruchter Besen,
Der nicht hören will!
Stock, der du gewesen,
Steh doch wieder still!

Willst am Ende
Gar nicht lassen?
Will dich fassen,
Will dich halten
Und das alte Holz behende
Mit dem scharfen Beile spalten!

Seht, da kommt er schleppend wieder!
Wie ich mich nur auf dich werfe,
Gleich, o Kobold, liegst du nieder;
Krachend trifft die glatte Schärfe.
Wahrlich! brav getroffen!
Seht, er ist entzwei!
Und nun kann ich hoffen,
Und ich atme frei!

Hát, tovább nem,
Ezt nem hagyom:
Megragadom!
Álnokság ez!
Óh, mily félelmetes nékem,
Rémít arckifejezése!

Óh, te pokol rút szülötte!
Kell eláztatni a házat?
Ömlik a víz már mindenre,
Vess véget vízáramlásnak.
Őrült seprőnyél, te,
Kell, meghallgassál!
Légy bot újra végre,
Csendben, nyugton állj!

Valahára
Abbahagyod?
Mert grabancod
Megragadom,
És testfád éles baltával
Két darabra széthasítom!

Mint jön megint, hurcol, nézzed!
Mint csak tudtam, rá lecsaptam,
S óh, kobold, heversz te mélyen;
Reccsentve hasít éles balta.
Ezt biz' eltaláltam!
Nézd, szétvágtam én!
És reményem támad,
És fellélegzék!

Wehe! wehe!
Beide Teile
Stehn in Eile
Schon als Knechte
Völlig fertig in die Höhe!
Helft mir, ach! ihr hohen Mächte!

Und sie laufen! Naß und nasser
Wirds im Saal und auf den Stufen:
Welch entsetzliches Gewässer!
Herr und Meister, hör mich rufen! -
Ach, da kommt der Meister!
Herr, die Not ist groß!
Die ich rief, die Geister,
Werd ich nun nicht los.

"In die Ecke,
Besen! Besen!
Seids gewesen!
Denn als Geister
Ruft euch nur, zu seinem Zwecke,
Erst hervor der alte Meister."

Johann Wolfgang von Goethe

Ám jaj! Ám jaj!
Mindkét résznek
Tagja éled,
Már szaladnak,
Készek ismét vízhordásra!
Segítsetek, óh, hatalmak!

És hogy futnak! Minden nedves,
Vízben állnak termek s képek:
Óh, mily szörnyű vízesés ez!
Mesteruram, hallj meg, kérlek! -
Végre jó a mester!
Uram, nagy a kár!
Hívtam, jött a szellem,
Ám nem tágít már.

„Mars sarokba
Seprők! Vagytok,
Mint voltatok!
Mert van írva:
Hogy munkára azt, ki szolgál,
Tudd, csak öreg mester hívhat.”

Meine Ruh' ist hin (Aus Faust I)

Meine Ruh' ist hin,
Mein Herz ist schwer,
Ich finde sie nimmer
Und nimmermehr.

Wo ich ihn nicht hab
Ist mir das Grab,
Die ganze Welt
Ist mir vergällt.

Mein armer Kopf
Ist mir verrückt,
Mein armer Sinn
Ist mir zerstückt.

Meine Ruh' ist hin,
Mein Herz ist schwer,
Ich finde sie nimmer
Und nimmermehr.

Nach ihm nur schau ich
um Fenster hinaus,
Nach ihm nur geh ich
aus dem Haus.

Sein hoher Gang,
Sein' edle Gestalt,
Seines Mundes Lächeln,
Seiner Augen Gewalt,

Nyugalmam elszállt

Nyugalmam elszállt,
Szívem nehéz,
Ha őt soha többé.
Nem látom én.

Fiúm ahol nincs,
Az nékem sír,
Egész világ
Csak bosszúság.

Fejem szegény
Őrültké vált,
Ma már az ész
Zavartan áll.

Nyugalmam elszállt,
Szívem nehéz,
Ha őt soha többé.
Nem látom én.

Kinézek utána
Az ablakomból,
Kimegyek utána
A házamból.

Pompás a járás,
Nemes a tartás,
Bűvös szájmosolygás,
Vad férfipillantás,

Und seiner Rede
Zauberfluß,
Sein Händedruck,
Und ach, sein Kuß!

Meine Ruh' ist hin,
Mein Herz ist schwer,
Ich finde sie nimmer
Und nimmermehr.

Mein Busen drängt sich
Nach ihm hin.
[Ach]dürft ich fassen
Und halten ihn,

Und küssen ihn,
So wie ich wollt,
An seinen Küssen
Vergehen sollt!

Johann Wolfgang von Goethe

No és beszéde
Varázsfolyó,
S ha jó kézre,
Oh, a férfi csók!

Nyugalmam elszállt,
Szívem nehéz,
Ha őt soha többé.
Nem látom én.

A keblem unszol,
A vágy előtt.
(Oh) megragadnám,
S tartanám őt,

S csókolnám, mint
Akartam én,
S ha ő csókolna
Elolvadnék!

Gesang der Geister über den Wassern

Des Menschen Seele
Gleicht dem Wasser:
Vom Himmel kommt es,
Zum Himmel steigt es,
Und wieder nieder
Zur Erde muß es,
Ewig wechselnd.

Strömt von der hohen,
Steilen Felswand
Der reine Strahl,
Dann stäubt er lieblich
In Wolkenwellen
Zum glatten Fels,
Und leicht empfangen
Wallt er verschleiernd,
Leisrauschend
Zur Tiefe nieder.

Ragen Klippen
Dem Sturz entgegen,
Schäumt er unmutig
Stufenweise
Zum Abgrund.

Im flachen Bette
Schleicht er das Wiesental hin,
Und in dem glatten See
Weiden ihr Antlitz
Alle Gestirne.

A lelkek dala a vizek fölött

Az ember lelke
Akár a víz;
Az égből jön le,
Az égbe száll fel,
De ismét mélybe
Le kell, hogy térjen,
Örök körben.

Magasból leárad
Szikla falán
Tiszta sugár,
Örömmel zúg le
Felhőhullámban
Lapos sziklára,
S eséskor lágyan
Fátyolban párál,
Halkan foly alá
Ismét le, mélybe.

Szirtek állnak
Esése mentén,
Kedvszegett, hull
Szakadékba
Zuhanva.

A sík vízágyban
Átfolydogál réten,
És jut sima tóba,
Hol nézi arcát
Hold meg a csillag.

Wind ist der Welle
Lieblicher Buhler;
Wind mischt vom Grund aus
Schäumende Wogen.

Seele des Menschen,
Wie gleichst du dem Wasser!
Schicksal des Menschen,
Wie gleichst du dem Wind!

Johann Wolfgang von Goethe

Szél, te hullámnak
Hű szeretője;
Szél, simulni hagyd
Habzó hullámot.

Lelke embernek
Olyan, mint a víz!
Sorsa embernek
Olyan, mint a szél!

Der verliebte Bauer 1773.

Ich bin so traurig, bin so still!
Mein ganzer Mut ist hin!
Denn ach! die kleine Fieke will
Mir nimmer aus dem Sinn!

Bald pfeif' ich was, bald sing' ich was,
Und mein' es doch nicht so;
Ich mache bei den Bauren Spaß,
Und bin doch nimmer froh.

Es ist ein Leben voller Qual,
Wenn man sich so vergafft,
Und sich doch nicht ein einzigmal
Durch Reden Luft verschafft!

Ich wollt' es ihr so oft gestehn,
Und hab' es nie gethan.
Mir ist, als müßt' ich gleich vergehn,
Seh' ich sie darum an.

Ich härme sichtbarlich mich ab;
Doch Fieke tanzt und lacht!
Und senkte mich der Harm ins Grab,
Sie hätt' es wenig acht!

Johann Martin Miller
Geboren 1750
Gestorben 1814

A szerelmes parasztlegény

Oly bánatos vagyok ma már!
A kedvem összedőlt!
Mert oh, a kedves Fieke lány
Nem mén ki fejemből!

A fütty s dalom bár messze száll,
De érzem, rossz ez így,
Legényekkel teszek tréfát,
Csak hát ez sem vidít.

Az élet annak kín csupán,
Ki lám habarodott,
Mert hírt lányról - nem egyszer - ám,
Csak légből kaptam ott!

Akartam tán a vallomást,
De soha nem tevém.
Idő csak telt, merszem elszállt,
Tehát csak néztem én.

A szívem gyötri most magát;
Ő táncol, kacarász!
A bánat már visz föld alá,
De ő biz rám se ránt!

Frühling und Herbst.

Fürwahr, der Frühling ist erwacht;
Den holden Liebling zu empfang'n,
Hat sich mit frischer Blumenpracht
Die junge Erde angethan.

Die muntern Vögel, lieberwärmt,
Begeh'n im grünen Hain ihr Fest.
Ein jeder singt, ein jeder schwärmt,
Und bauet emsig sich sein Nest.

Und Alles lebt und liebt und singt
Und preist den Frühling wunderbar,
Den Frühling, der die Freude bringt;
Ich aber bleibe stumm und starr.

Dir, Erde, gönn' ich deine Zier,
Euch, Sänger, gönn ich eure Lust,
So gönnet meine Trauer mir,
Den tiefen Schmerz in meiner Brust.

Für mich ist Herbst; der Nebelwind
Durchwühlet kalt mein falbes Laub;
Die Äste mir zerschlagen sind,
Und meine Krone liegt im Staub.

Adalbert von Chamisso (1781-1835)

Tavaszi és őszi

Midőn tavasz felébredt már,
Megújulva moccan a Föld,
Virágpompában táncot jár,
S e jóban a táj csupa zöld.

Vidám madár fényben csapong,
Ligetben üli ünnepét.
Egy énekel, másik rajong,
De építi mind a fészket.

Szeretve élnek, s mind dalolt,
Dicsérve tavaszt, a csodást,
Tavaszt, mi örömet adott,
Csak én voltam, ki némán állt.

Irigylem Föld tőled e dísz,
Meg madarak vidám dalát,
De gyászom úgy elkésérít,
A keblem bánat járja át.

Mit őszi hoz; lombomra a szél
A zord hideget fújja rá;
Az ágaimat tépi szét,
S a porban fekszik koronám.

Des Sängers Fluch

Es stand in alten Zeiten ein Schloß so hoch und hehr,
Weit glänzt' es über die Lande bis an das blaue Meer,
Und rings von duft'gen Gärten ein blütenreicher Kranz,
Drin sprangen frische Brunnen in Regenbogenglanz.

Dort saß ein stolzer König, an Land und Siegen reich,
Er saß auf seinem Throne so finster und so bleich;
Denn was er sinnt, ist Schrecken, und was er blickt, ist Wut,
Und was er spricht, ist Geißel, und was er schreibt, ist Blut.

Einst zog nach diesem Schlosse ein edles Sängerpaa,
Der ein' in goldnen Locken, der andre grau von Haar;
Der Alte mit der Harfe, der saß auf schmuckem Roß,
Es schritt ihm frisch zur Seite der blühende Genöß.

Der Alte sprach zum Jungen: »Nun sei bereit, mein Sohn!
Denk unsrer tiefsten Lieder, stimm an den vollsten Ton!
Nimm alle Kraft zusammen, die Lust und auch den Schmerz!
Es gilt uns heut, zu rühren des Königs steinern Herz.«

Schon stehn die beiden Sänger im hohen Säulensaal,
Und auf dem Throne sitzen der König und sein Gemahl;
Der König furchtbar prächtig, wie blut'ger Nordlichtschein,
Die Königin süß und milde, als blickte Vollmond drein.

Da schlug der Greis die Saiten, er schlug sie wundervoll,
Daß reicher, immer reicher der Klang zum Ohre schwoll,
Dann strömte himmlisch helle des Jünglings Stimme vor,
Des Alten Sang dazwischen wie dumpfer Geisterchor.

Sie singen von Lenz und Liebe, von sel'ger goldner Zeit,
Von Freiheit, Männerwürde, von Treu und Heiligkeit;
Sie singen von allem Süßen, was Menschenbrust durchbebt,
Sie singen von allem Hohen, was Menschenherz erhebt.

A dalnok átka

Kastély állott rég időkben, magasban s dicsőn,
A fényessége elérte a kék tengeröbölt,
Virágillatú kertkoszorúk körülvevék,
Szökőkútjainak vizén szivárványos a fény.

Vidék büszke ura élt ott, a győztes király,
A trónján ült, mely vészjóslón, halott halovány,
Gondolata szörnyű, pillantása dühöngés,
S ha szól, üt, mint a korbács, amit ír, vörös vér.

A kastélyhoz jött egyszer nemes énekes pár,
Aranyhajú göndör egyik, másik őszül már,
A hárfával díszes zsámolyra ült az idős,
Hogy friss hangú, virágzó dalt adjanak elő.

Az idős az ifjúhoz szólt:>> Hát most készen légy!
Gondolj legszebb dalunkra, s erővel hangozzék!
Erőnket szedjük össze, kedvet, s azt is mi fáj!
Talán megy, s ma meghatjuk a kőszívű királyt.<<

A két dalnok már az oszlopos teremben áll,
A trónon feleségével együtt ül a király:
A király díszes, pompás, mint rőt északi fény,
Feleség arcán csillan teleholdas szelídség.

Az agg ottan a húrokba csap, s ez oly csodás,
Egyre szebben, gazdagabban csendül a hangzás,
Az ifjú égi, szép hangja tör akkor elő,
Miközben aggé - mint szellemkórus - zümmögő.

Tavaszt áld daluk, szerelemet, arany időt,
Szabadságot, hűséget, mik emberhez illők,
A szépről énekeltek, mi fűti ember keblét,
Zengtek arról, mi felemeli ember szívét.

Die Höflingsschar im Kreise verlernet jeden Spott,
Des Königs trotz'ge Krieger, sie beugen sich vor Gott,
Die Königin, zerflossen in Wehmut und in Lust,
Sie wirft den Sängern nieder die Rose von ihrer Brust.

»Ihr habt mein Volk verführet, verlockt ihr nun mein Weib?«
Der König schreit es wütend, er bebt am ganzen Leib,
Er wirft sein Schwert, das blitzend des Jünglings Brust durchdringt,
Draus statt der goldnen Lieder ein Blutstrahl hoch aufspringt.

Und wie vom Sturm zerstoben ist all der Hörer Schwarm,
Der Jüngling hat verröchelt in seines Meisters Arm,
Der schlägt um ihn den Mantel und setzt ihn auf das Roß,
Er bind't ihn aufrecht feste, verläßt mit ihm das Schloß.

Doch vor dem hohen Tore, da hält der Sängergreis,
Da faßt er seine Harfe, sie aller Harfen Preis,
An einer Marmorsäule, da hat er sie zerschellt,
Dann ruft er, daß es schaurig durch Schloß und Gärten gellt:

»Weh euch, ihr stolzen Hallen! nie töne süßer Klang
Durch eure Räume wieder, nie Saite noch Gesang,
Nein! Seufzer nur und Stöhnen und scheuer Sklavenschritt,
Bis euch zu Schutt und Moder der Rachegeist zertritt!

Weh euch, ihr duft'gen Gärten im holden Maienlicht!
Euch zeig ich dieses Toten entstelltes Angesicht,
Daß ihr darob verdorret, daß jeder Quell versiegt,
Daß ihr in künft'gen Tagen versteint, verödet liegt.

Weh dir, verruchter Mörder! du Fluch des Sängertums!
Umsonst sei all dein Ringen nach Kränzen blut'gen Ruhms,
Dein Name sei vergessen, in ew'ge Nacht getaucht,
Sei wie ein letztes Röcheln in leere Luft verhaucht!«

Felejt'nek udvaroncok minden gúnyolódást,
Meghajlanak Isten előtt dacos katonák,
Elolvad bánata, s vidám lesz a királyné,
Dob rózsát kebeléről énekesek elé.

>>Elcsábítjátok, hát ti, népemet és a nőm?<<
Egész teste reng, a király ordítva dühöng,
Dobja kardját, az villan, s ifjú keblén hatol át,
Melyből arany dal helyett felszökik vérsugár.

Viharként oszlatta fel ez hallgatók raját,
Az ifjú hörögve hull mester karjába már,
Ölve kabáttal, felveszi fiút a vén,
Szorosan tartva, elhagyja véle a kastélyt.

De az ősz dalnok azt, mi tartott, magas trón előtt,
Ragadja hárfáját, mi minden hangszert legyőz,
A márványoszlophoz ütve, azt szétzúzva sír,
Kiált, s hangja rémisztő, kastélyon átsüvít:

>>Jaj, nektek, büszke termek! Ne szóljon szép csengés
Soha se bennetek már, se húr, se ének többé,
Ne, hát! Csak sóhaj s nyögés, riadt szolgálépés,
Amíg a bosszúszellem semmivé tapos szét!

Jaj, nektek, illatozó kertek, mit ölel májusi fény!
A halál csúf arcát nektek megmutatom én,
Hogy ti kiszáradjatok majd, mint minden forrás,
Hogy ti feküdjetek majd, mint ami kővé vált.

S jaj, néked, te gyilkos! Most a dalnok átka elér!
Hírhedt lényed folyja körben mindenütt a vér,
S feledjék neved el, örök éj boruljon rá,
Az utolsó hörgés légy, mi üres légbe száll!<<

Der Alte hat's gerufen, der Himmel hat's gehört,
Die Mauern liegen nieder, die Hallen sind zerstört,
Noch *eine* hohe Säule zeugt von verschwundner Pracht,
Auch diese, schon geborsten, kann stürzen über Nacht.

Und rings statt duft'ger Gärten ein ödes Heideland,
Kein Baum verstreuet Schatten, kein Quell durchdringt den Sand,
Des Königs Namen meldet kein Lied, kein Heldenbuch;
Versunken und vergessen! das ist des Sängers Fluch.

Ludwig Uhland
Geboren 1787
Gestorben 1862

Az agg így kiáltott, hangja fel, az égbe tört,
A mélybe omlottak falak, csarnok mind ledőlt,
Egy magas oszlop jelzi még a régi pompát,
De ez sem éli túl az éjszaka rohamát.

Sivár puszta körben illatos kertek helyén,
Faárnyék nincs, se forrás, mely tör homok fölé,
Király nevét nem őrzik hős dalok s krónikák;
Elsüllyedt, elfeledték! Szállt dalnok átka rá.

Der Poet

Bin ich fern ihr: schau ich nieder
Träumend in die Täler hier,
Ach, ersinn ich tausend Lieder,
Singt mein ganzes Herz von ihr.
Doch was hilft die Gunst der Musen,
Daß die Welt mich Dichter nennt?
Keiner frägt, wie mir im Busen
Sorge tief und Sehnsucht brennt.

Ja, darf ich bei Liebchen weilen:
Fühl ich froh der Stunden Schwall
Wohl melodischer enteilen
Als der schönste Silbenfall,
Will ich singen, Lippen neigen
Sich auf mich und leiden's nicht,
Und wie gerne mag ich schweigen,
Wird mein Leben zum Gedicht!

Joseph Freiherr von Eichendorff
Geboren 1788
Gestorben 1857

A poéta

Távol tőle: nézek mélyen
Álmodón völgyekre itt,
Költött daloknak ezrével
Róla zengedez e szív.
Tán segít múzsám kegyével,
S hogy költőnek tart világ?
Ám nem kérdik, hogy szívemben
Mélyen miért ég a vágy.

És időzve kedvesemmel:
Érzem óra mily vidám,
Lágy dalokkal nem sietve,
Szebb ez, mint szóáradás,
Dalra akarok fakadni,
Ajka csókol, nincs remény,
Így mily jó is elhallgatni,
S életem lesz költemény!

Die Nacht

Wie schön, hier zu verträumen
Die Nacht im stillen Wald,
Wenn in den dunklen Bäumen
Das alte Märchen hallt.

Die Berg im Mondesschimmes
Wie in Gedanken stehn,
Und durch verworrene Trümmer
Die Quellen klagend gehn.

Denn müd ging auf den Matten
Die Schönheit nun zur Ruh,
Es deckt mit kühlen Schatten
Die Nacht das Liebchen zu.

Das ist das irre Klagen
In stiller Waldespracht,
Die Nachtigallen schlagen
Von ihr die ganze Nacht.

Die Stern gehn auf und nieder -
Wann kommst du, Morgenwind,
Und hebst die Schatten wieder
Von dem verträumten Kind?

Schon rührt sichs in den Bäumen,
Die Lerche weckt sie bald -
So will ich treu verträumen
Die Nacht im stillen Wald.

Joseph Freiherr von Eichendorff

Az éj (2. variáns)

De szép erdőn sötétben,
Ha csend szinte zenél,
Elálmodozni éjben,
Ha fán ős dal regél.

A csúcs holdcsillogásban
Merengve, gondban áll,
Kopott sziklaágyában
A forrás csengve száll.

Kifáradt, s pázsitjára
A szépség hálni tért,
Vet éj hús árnyat rája,
S takarja kedvesét.

Csodásan lágy dalával
Az erdő halk ölen,
Csalogány had hangjával
Az éjt elbűvölé.

A csillag útját járja -
Ha reggel jössz te, szél,
Levészed majd az árnyat
A gyermekről, s felkél?

De nézd, az ág már moccan,
Pacsirták kelnek már,
Elálmodoznék ottan,
Hol erdőn éj s csend vár.

Der Morgen

Fliegt der erste Morgenstrahl
Durch das stille Nebeltal,
Rauscht erwachend Wald und Hügel:
Wer da fliegen kann, nimmt Flügel!

Und sein Hütlein in die Luft
Wirft der Mensch vor Lust und ruft:
Hat Gesang doch auch noch Schwingen,
Nun, so will ich fröhlich singen!

Hinaus, o Mensch, weit in die Welt,
Bangt dir das Herz in krankem Mut;
Nichts ist so trüb in Nacht gestellt,
Der Morgen leicht machts wieder gut.

Joseph Freiherr von Eichendorff

A reggel

Száll az első napsugár,
S csendes ködfüggönyt átjár,
Domb meg erdő ébredveznek:
Szárnyas lények útra kelnek!

És feldobja a kalapját
Ember légbe, s így kiált:
Énekem szólj, és kelj szárnyra,
Kell dalolnom most vidáman!

Lépj ki, ember, tág a világ,
Szívedet ne gyengítse félsz;
Bár ül az éjen mély homály,
Reggel elűzi majd a fény.

Die Wallfahrt nach Kevlaar

1

Am Fenster stand die Mutter,
Im Bette lag der Sohn.
»Willst du nicht aufstehn, Wilhelm,
Zu schaun die Prozession?« -

»Ich bin so krank, o Mutter,
Daß ich nicht hör und seh;
Ich denk an das tote Gretchen,
Da tut das Herz mir weh.« -

»Steh auf, wir wollen nach Kevlaar,
Nimm Buch und Rosenkranz;
Die Mutter Gottes heilt dir
Dein krankes Herze ganz.«

Es flattern die Kirchenfahnen,
Es singt im Kirchenton;
Das ist zu Köllen am Rheine,
Da geht die Prozession.

Die Mutter folgt der Menge,
Den Sohn, den führet sie,
Sie singen beide im Chore:
Gelobt seist du, Marie!

A zarándokút Kevlaarba

1.

Ablaknál állt az anya,

Fiát húzta az ágy.

>> Nem kelsz fel, Wilhelm, fiam,

Nézni felvonulást? << -

>> Anyám, oly beteg lettem,

Fejem se hall, se lát;

Eszembe jut holt Gretchen,

A szívem ettől fáj. << -

>> Kelj, mennünk kell Kevlaarba,

A rózsafüzért fogd,

A Jézus anyja által

Meggyógyul szíved ott. <<

Templom zászlaja csattog,

Egyházi kórus zeng;

Köllennél, hol Rajna foly,

Felvonulás ott ment.

Anyja lép a tömegben,

Fiát karolva át,

Kórussal énekelnek:

Dicső légy Máriánk!

Die Mutter Gottes zu Kevlaar
Trägt heut ihr bestes Kleid;
Heut hat sie viel zu schaffen,
Es kommen viel kranke Leut.

Die kranken Leute bringen
Ihr dar, als Opferspend,
Aus Wachs gebildete Glieder,
Viel wächserner Füß und Händ.

Und wer eine Wachshand opfert,
Dem heilt an der Hand die Wund;
Und wer einen Wachsfuß opfert,
Dem wird der Fuß gesund.

Nach Kevlaar ging mancher auf Krücken,
Der jetzo tanzt auf dem Seil,
Gar mancher spielt jetzt die Bratsche,
Dem dort kein Finger war heil.

Die Mutter nahm ein Wachslicht,
Und bildete draus ein Herz.
»Bring das der Mutter Gottes,
Dann heilt sie deinen Schmerz.«

Der Sohn nahm seufzend das Wachsherz,
Ging seufzend zum Heiligenbild;
Die Träne quillt aus dem Auge,
Das Wort aus dem Herzen quillt:

2.

Jézus anyja Kevlaarban
Legjobb ruhát felölt;
Van most, mit gyógyít'nia,
Sok beteg oda jött.

Beteg emberek hoznak
Neki hála adományt,
Formál viasz tagokat
Sok élő kéz meg láb.

S egyik viasz kezét áldoz,
Meggyógyul seb kezén;
S másik viasz lábat áldoz,
Lesz lába újra ép.

Kevlaarba ment mankóval,
Kötélen táncol most,
S ki játszik most vonóval
Annak ujja se volt.

Viaszt fogott az anyja,
Mit formál, az egy szív,
>> Fiam, vidd Máriának,
Talán gyógyítja kint. <<

Fiú a viasz szívvel
Szentképhez sóhajtva ment;
Szeméből hull a könnye,
Szava szívből eredt:

»Du Hochgebenedeite,
Du reine Gottesmagd,
Du Königin des Himmels,
Dir sei mein Leid geklagt!

Ich wohnte mit meiner Mutter
Zu Köllen in der Stadt,
Der Stadt, die viele hundert
Kapellen und Kirchen hat.

Und neben uns wohnte Gretchen,
Doch die ist tot jetzund -
Marie, dir bring ich ein Wachsherz,
Heil du meine Herzenswund.

Heil du mein krankes Herze -
Ich will auch spät und früh
Inbrünstiglich beten und singen:
Gelobst seist du, Marie!«

>> Te boldogságos lélek,
Tiszta, isteni lény,
Királynője az égnek,
A bánatomra nézz!

Laktunk Köllen városban
Magam s édesanyám,
A városban százszámra
Templom s kápolna áll.

S mellettünk lakott Gretchen,
De ő halott most már -
Hozok néked viaszszívet,
Hogy gyógyíts, Máriánk!

Gyógyítsd meg beteg szívem -
Korán, későn akár,
Imádkozom, s éneklek,
Dicső légy, Máriánk! <<

Der kranke Sohn und die Mutter,
 Die schliefen im Kämmerlein;
 Da kam die Mutter Gottes
 Ganz leise geschritten herein.

Sie beugte sich über den Kranken,
 Und legte ihre Hand
 Ganz leise auf sein Herze,
 Und lächelte mild und schwand.

Die Mutter schaut alles im Traume,
 Und hat noch mehr geschaut;
 Sie erwachte aus dem Schlummer,
 Die Hunde bellten so laut.

Da lag dahingestreckt
 Ihr Sohn, und der war tot;
 Es spielt auf den bleichen Wangen
 Das lichte Morgenrot.

Die Mutter faltet die Hände,
 Ihr war, sie wußte nicht wie;
 Andächtig sang sie leise:
 Gelobt seist du, Marie!

Heinrich Heine

1. (*Kevlaar* ist der Marienwallfahrtsort Kevelaer am Niederrhein.)

3.

A beteg fiú s anyja
Kamrácskában hált;
Oda jó Jézus anyja,
Halkan belépve járt.

Lehajolva beteghez,
Rátette a kezét
Halkan a szívére,
S mosolya szelídség.

Anyja álomban révedez,
De még többet is lát,
Ha álmából felébred,
Hangosak kint kutyák.

Feküdt ott kiterítve
Fia, ki már nem élt,
Ajkain játszik csöndben
A rőt hajnali fény.

Kezét tördelte anyja;
Nem tudott tenni mást,
Csak énekelte halkan:
Dicső légy, Máriánk!

1. Kevlaar Mária-szentély az Alsó-Rajna mentén.

Ein Jüngling liebt ein Mädchen

XXXIX

Ein Jüngling liebt ein Mädchen,
Die hat einen andern erwählt;
Der andre liebt eine andre,
Und hat sich mit dieser vermählt.

Das Mädchen heiratet aus Ärger
Den ersten besten Mann,
Der ihr in den Weg gelaufen;
Der Jüngling ist übel dran.

Es ist eine alte Geschichte,
Doch bleibt sie immer neu;
Und wem sie just passiert,
Dem bricht das Herz entzwei.

Heinrich Heine
Geboren 1797
Gestorben 1856

Egy ifjú szeret egy leányt

XXXIX

Egy ifjú szeret egy leányt,
De ő másnak adná szívét;
Csak mást szeret az régen már,
Akivel házasságra lép.

A lány dühből házasságot köt,
Kézét adja férfinek,
Ki először az útjába jön;
Mi rossz mindkettőjüknek.

Ez egy nagyon ismert történet,
Mindig újnak tűn bár,
De kivel megtörténhet,
Szíve törik porrá.

Im wunderschönen Monat Mai

I

Im wunderschönen Monat Mai,
Als alle Knospen sprangen,
Da ist in meinem Herzen
Die Liebe aufgegangen.

Im wunderschönen Monat Mai,
Als alle Vögel sangen,
Da hab ich ihr gestanden
Mein Sehnen und Verlangen.

Heinrich Heine

Leise zieht durch mein Gemüt

Leise zieht durch mein Gemüt
Liebliches Geläute.
Klinge, kleines Frühlingslied,
Kling hinaus ins Weite.

Kling hinaus, bis an das Haus,
Wo die Blumen sprießen,
Wenn du eine Rose schaust,
Sag, ich laß sie grüßen.

Heinrich Heine

Csodaszép májusban történt

I

Csodaszép májusban történt,
Midőn kinyíltak a rügyek,
Meg ott az én szívemben
Gerjedt nagy, mély szerelem.

Csodaszép májusban történt,
Madarak énekeltek,
Megálltam, s őket kértem,
A vágyam zengjék messze.

Halkan lép lelkemen át

Halkan lép lelkemen át
Szép hangok zenéje.
Csengj, kicsi tavaszzsongás,
Csengj a messzeségbe.

Csengj, de nézd csak ott egy ház,
Szép virág mezőben,
Hogyha épp egy rózsát látsz,
Hagyd, hogy üdvözljem.

Wechsel.

Mit Brünetten hat's ein Ende!
Ich gerathe dieses Jahr
Wieder in die blauen Augen,
Wieder in das blonde Haar.

Die Blondine, die ich liebe,
Ist so fromm, so sanft, so mild!
In der Hand den Liljenstengel
Wäre sie ein Heil'genbild.

Schlanke, schwärmerische Glieder,
Wenig Fleisch, sehr viel Gemüth;
Und für Liebe, Hoffnung, Glaube,
Ihre ganze Seele glüht.

Sie behauptet, sie verstünde
Gar kein Deutsch – ich glaub' es nicht.
Niemals hättest Du gelesen
Klopstock's himmlisches Gedicht?

Heinrich Heine

Változás

Barnáknak most búcsút intek!
Újat hoz nékem ez év:
Ismét kék szemekbe nézek,
Szőke hajra vágyom én.

Szőke lányka úgy imádlak,
Szép vagy, jámbor és gyöngéd!
Kézben lilium virággal
Óh, lehetnél te szentkép.

Tündér termet, szép kezekkel,
Bájos testben víg kedély,
Lány, ki hisz a szerelemben,
Melyben lelke benne ég!

Mondja, németül nem értek
Semmit - bár ezt kétlem én.
Egyszer sem olvastad még Te
Klopstock égi szép versét?

Das Lied der Deutschen *Helgoland 26. August 1841.*

Deutschland, Deutschland über alles,
Über alles in der Welt,
Wenn es stets zum Schutz und Trutze
Brüderlich zusammenhält,
Von der Maas bis an die Memel,
Von der Etsch bis an den Belt -
Deutschland, Deutschland über alles,
Über alles in der Welt!

Deutsche Frauen, deutsche Treue,
Deutscher Wein und deutscher Sang
Sollen in der Welt behalten
Ihren alten schönen Klang,
Uns zu edler Tat begeistern
Unser ganzes Leben lang -
Deutsche Frauen, deutsche Treue,
Deutscher Wein und deutscher Sang!

Einigkeit und Recht und Freiheit
Für das deutsche Vaterland!
Danach laßt uns alle streben
Brüderlich mit Herz und Hand!
Einigkeit und Recht und Freiheit
Sind des Glückes Unterpfand -
Blüh im Glanze dieses Glückes,
Blühe, deutsches Vaterland.

Hoffmann von Fallersleben
Geboren 1798 Gestorben 1874

A németek dala

Németország, minden téren,
Minden dolgok fölött állsz,
Hogyha mindig daccal véd meg
Testvéri összetartozás.

Maas-tól Memel-ig elnyúlva,
Etsch-től messze Belt-en át -
Németország, minden téren,
Minden dolgok fölött állsz!

Német hűség s német nők, ti,
Német bor s dal kedvet ad,
Kell, hogy tartsa a világban
Régi, csengő szép hangját,
Ösztökéljen nemes tetre
Teljes életünkön át -
Német hűség s német nők, ti,
Német bor s dal kedvet ad.

Egység s jog a szabadságban
Éltesse német hazánk!
És testvérként törekedjen
Erre szív, kéz s akarás!
Egység s jog a szabadságban
Adja boldogság zálogát -
Boldogságnak telj' fényében
Virágozz német hazánk!

Frühling

Die Regenwolken, wild vom Nord getragen,
Die dunkelgrau sich gössen über's Land,
Sie sind zerrissen und hinweg gebannt,
Neu wird der Lenz schon auf die Flur sich wagen.

Die eingepreßte Brust kann freier schlagen,
In wenig Wochen bricht der Knospe Band;
Dann ist der Maienzauber ausgespannt
Und Philomele kommt mit süßen Klagen.

Doch was kann mir der Blütenlenz wohl frommen?
Er bringt mir nichts; er regt mit lauter Stimme
Mir nur das Herz auf; läßt's in Gram verschmachten.

Und jubelt froh in übermüth'gem Trachten.
Viel lieber möcht' mit wildem Sturmesgrimme
Der Herbst, mit seinem Schnee der Winter kommen.

Heinrich Beitzke
Geboren 1798
Gestorben 1867

Tavaszi

Esőfelhők vad északról csak jönnek,
Vidékre hull sötétszürke eső,
Szakadoznak táj felett a felhők,
Merészkedik már tavasz a mezőkre.

Leláncolt lélek vágyai kitörnek,
Egy héten belül fákon rügy tör elő,
A májusvarázs ekkor elbűvölő,
S pacsirták édes dalt zengnek a földnek.

De mily hasznát hoz virágzás a főmre?
Nem ad semmit: hangosabb lesz ütése
A szívnek: és hagy mély búbánatomban,

Míg ünneplőjében örvend vidáman.
De nekem szebb, ha szélvihar dühével
Az ősz, s a tél havával jő meg.

Im Frühling

Hier lieg ich auf dem Fruehlingshuegel:
Die Wolke wird mein Fluegel,
Ein Vogel fliegt mir voraus.
Ach, sag mir, all-einzige Liebe,
Wo du bleibst, dass ich bei dir bliebe!
Doch du und die Luefte, ihr habt kein Haus.

Der Sonnenblume gleich steht mein Gemuete offen,
Sehnend,
Sich dehnend
In Lieben und Hoffen.
Fruehling, was bist du gewillt?
Wann werd ich gestillt?

Die Wolke seh ich wandeln und den Fluss,
Es dringt der Sonne goldner Kuss
Mir tief bis ins Gebluet hinein;
Die Augen, wunderbar berauschet,
Tun, als schliefen sie ein,
Nur noch das Ohr dem Ton der Biene lauschet.

Ich denke dies und denke das,
Ich sehne mich, und weiss nicht recht, nach was:
Halb ist es Lust, halb ist es Klage;
Mein Herz, o sage,
Was webst du fuer Erinnerung
In golden gruener Zweige Daemmerung?
- Alte unnennbare Tage!

Eduard Mörike Geboren 1804 Gestorben 1875

Tavasszal

Dombon fekszem, tavaszvarázsban:

Szép felhő lesz a szárnyam,

S szállok madár nyomában.

Óh, de mondd, te vágyott szerelem,

Merre laksz, hol élhetnék veled?

Ám tenéked s szélnek nincs háza.

Mint a napraforgóvirág: nyitott a lelkem,

Vágyódik,

Álmodik,

És remél szép szerelmet.

Játszol csak tavasz velem?

Nyugtom hol lelem?

Látom, folyó s felhő, mint vándorolnak,

Napnak csókjai áthatolnak

Testemen, s a vérembe alászállnak;

És a mámor ittas szemeim

Mintha elaludnának,

Méhek dongását csak fülem észleli.

A lélek ide-oda száll,

Hogy mire vágy, nem tudja igazán:

Jut itt hely vígságnak, panasznak;

De szívem, mondd csak,

Miből fonsz emlékkoszorút,

Hogy zöld, aranyló legyen alkonyunk?

- Elmúlt, talányos napoknak!

Der Kranke

Der Kranke in seinem Bette,
Wie schlief er so schwer und so bang,
Als hin zu der schwülen Stätte
Der erste Lenzhauch drang.

Ein Fenster war aufgegangen,
Durch das er hinein sich stahl,
Nun kühlt er die heißen Wangen,
Die glühende Stirn zumal.

Und all dies linde Kosen,
Das Blüten gelockt aus dem Baum,
Es gibt dem Hoffnungslosen
Genesung in süßem Traum.

Doch ach, der holde Gedanke
Erschüttert zu sehr sein Herz,
Vor Freude erwacht der Kranke
Und fühlt den alten Schmerz.

Friedrich Hebbel
Geboren 1813
Gestorben 1863

A beteg

Régen beteg, s ágyában fekszik
Ő, kit még alvás is gyötört,
Ám de e füledt helyre is
Árad tavasz, s betört.

Mert egy ablakot kitártak,
És tavasz lopóz, beszáll,
Hűvöst hint forró arcára,
Hűti izzó homlokát.

És minden becézéssel,
Fáról virágot hullatott,
Nyújt ez reménytelennek
Álmot, hogy meggyógyulhat ott.

Óh, noha e képzelgések
Megrendítik a szívét,
S bár beteg örömmel ébred,
Régi kínját érzi még.

Im April

Du feuchter Frühlingsabend,
Wie hab' ich dich so gern!
Der Himmel wolkenverhangen,
Nur hie und da ein Stern.

Wie leiser Liebesodem
Hauchet so lau die Luft,
Es steigt aus allen Talen
Ein warmer Veilchenduft.

Ich möcht' ein Lied ersinnen,
Das diesem Abend gleich,
Und kann den Klang nicht finden,
So dunkel, mild und weich.

Emanuel Geibel
Geboren 1815
Gestorben 1884

Áprilisban

Te nyirkos tavaszeste,
Imádlak téged én!
Habár a felhős égen
Csak itt-ott csillagfény.

Szerelmes, halk ódával
Oly langyos most a lég,
A völgyekből felszállva
Ibolyaillat ér.

Ezért oly dalra vágyok,
Mi ringat, mint ez est,
S oly hangzást nem találok,
Mi lágy, szelíd s megejt.

All meine Lieder

All meine Lieder will ich
Zum flammenden Herde tragen,
Da soll um sie die rote
Verzehrende Flamme schlagen,
Sie sind ja welke Blüten,
Die keine Früchte tragen -
Was sollen welke Blüten
In frischen Sommertagen.

Theodor Storm

Geboren 1817

Gestorben 1888

Minden dalom

Akarom minden dalom
Egy izzó kályhába dobni,
S kell őket tűzben hagynom
A lángban ellobogni,
Hiszen hervadt virágok
Nem tudnak termést hozni -
Ezért hervadt virágok
Ne vágyjanak napozni.

Auf dem Segeberg

Hier stand auch einer Frauen Wiege,
Die Wiege einer deutschen Frau;
Die schaut mich an mit Augen blau,
Und auf dem Felsen, drauf ich liege,
Schließt sie mich plötzlich an die Brust.
Da werd ich mir des Glücks bewußt;
Ich seh die Welt so unvergänglich,
Voll Schönheit mir zu Füßen ruhn;
Und alle Sorgen, die so bänglich
Mein Herz bedrängten, schweigen nun.
Musik! Musik! Die Lerchen singen,
Aus Wies' und Wäldern steigt Gesang,
Die Mücken in den Lüften schwingen
Den süßen Sommerharfenklang.
Und unten auf besonnter Flur
Seh ich des Kornes Wellen treiben,
In blauen Wölkchen drüber stäuben
Ein keusch Geheimnis der Natur.
Da tauchen an des Berges Seite
Zwei Köpfchen auf aus dem Gestein;
Zwei Knaben steigen durchs Gekräute;
Und sie sind unser, mein und dein.
Sie jauchzen auf, die Felsen klingen;
Mein Bursche schlank, mein Bursche klein!
Schau, wie sie purzeln, wie sie springen,
Und jeder will der erste sein.

A Segebergen

Egy nő bölcsője állt e hegyen,
A bölcső német asszonyé;
Ki rám emeli kék szemét,
A sziklára néz fel, hol fekszem,
De váratlan kebléhez vont.
E boldogság elragadott;
A világ - látom - halhatatlan,
A szépség lábamhoz ült mind;
A gondok, mik gyötörték búbán
A szívem, elhallgattak itt.
Zenélj! Zenélj! Pacsirták zengnek,
A rét s erdő mind dalban áll,
A szúnyogok légben keringnek,
Az édes nyári dallam száll.
Alant napsütötte mezőn
A dús gabonák hullámzanak,
A fodros felhőcskék fölött
Természet titkai játszanak.
Hegy oldalában ott mélyen
Feltűnt két kis fej a sziklán;
A két fiú jön át a réten;
Miénk, enyém s tiéd, no lám.
Felujjonganak, s sziklák zengnek;
Az én fickóm kicsiny, sudár,
S amint ugranak, bukfaceznek,
Mind első akar lenni már.

In Kinderlust die Wangen glühen;
Die Welt, die Welt, o wie sie lacht!
Nun hängen sie an deinen Knien,
Nun an den meinen unbedacht;
Der Große hier, und hier der Kleine,
Sie halten mich so eng umfaßt,
Daß in den Thymian der Steine
Mich hinzieht die geliebte Last.
Die Schatten, die mein Auge trübten,
Die letzten, scheucht der Kindermund;
Ich seh der Heimat, der geliebten,
Zukunft in dieser Augen Grund.

Theodor Storm

Kalkberg Bad *Segeberg*

A gyermek ajkon vidámság fénye,
Oh, hát nevetsz te szép világ!
Amint simulnak térdedhez érve,
Csodásabb az, mint gondolám;
Nagyobb itt, a kisebb meg ottan,
Engem szorosan átölelt,
Hogy kövek közt a kakukkfűben
Felvettem e szeretett tehert.
Az árnyat, mik szememben ültek,
Elűzte gyermekkacagás;
Szemük mélyén e gyermekeknek
Jövőd látom, kedves hazám.

Am Aktentisch

Da hab ich den ganzen Tag dekretiert;
Und es hätte mich fast wie so manchen verführt:
Ich spürte das kleine dumme Vergnügen,
Was abzumachen, was fertigzukriegen.

Theodor Storm

Hast du mein herbes Wort vergeben

Hast du mein herbes Wort vergeben?
Oh, schaue wieder lieb und hell!
An deinem Lächeln hängt mein Leben;
Du kannst mir Wohl und Wehe geben,
Dein Herz ist meines Lebens Quell!

Theodor Storm

Az íróasztalnál

Egész nap végzéseket írtam ott;
S ez - mint másokat is - csaknem elcsábított;
Butácska gyönyörét éreztem annak,
Hogy valamit végezzek, megcsináljak.

A hűvös szómat megbocsátottad

A hűvös szóm megbocsátottad?
Oh, kedvesen nézz újra rám!
Mosolyodtól függ az életem,
Te adni tudsz jót meg kint énnekem;
A szíved éltemben forrás!

Begeisterung ist schön in jungen Tagen

Begeisterung ist schön in jungen Tagen,
Und ohne sie ist Jugend trostlos öde;
Doch kann sie nicht euch bis ans Ende tragen,
So war es dennoch nur ein leer Gerede.

Theodor Storm

Blumenduft vom Nachbarfenster

Blumenduft vom Nachbarfenster
Weht der Wind zu mir herein,
Und es scheint ein Gruß der Liebe
Aus der Ferne mir zu sein.

Theodor Storm

Rajongás oly szép ifjú napjainkban

Rajongás oly szép ifjú napjainkban,
Az ifjúságunk kietlen e nélkül,
De lásd, nem kísér végig harcainkban,
Csak üres beszéd volt, kiderült végül.

Virágillat a szomszéd ablakából

Száll szomszédtól virágillat,
Fújja be hozzám a szél,
Üdvözöl szerelem, s hív ma,
S távolból nekem zenél.

Gedenkst du noch

Gedenkst du noch, wenn in der Frühlingsnacht
Aus unserm Kammerfenster wir hernieder
Zum Garten schauten, wo geheimnisvoll
Im Dunkel dufteten Jasmin und Flieder?
Der Sternenhimmel über uns so weit,
Und du so jung; unmerklich geht die Zeit.

Wie still die Luft! Des Regenpfeifers Schrei
Scholl klar herüber von dem Meeresstrande;
Und über unsrer Bäume Wipfel sahn
Wir schweigend in die dämmerigen Lande.
Nun wird es wieder Frühling um uns her,
Nur eine Heimat haben wir nicht mehr.

Nun horch ich oft, schlaflos in tiefer Nacht,
Ob nicht der Wind zur Rückfahrt möge wehen.
Wer in der Heimat erst sein Haus gebaut,
Der sollte nicht mehr in die Fremde gehen!
Nach drüben ist sein Auge stets gewandt:
Doch eines blieb - wir gehen Hand in Hand.

Theodor Storm

Emlékszel még

Emlékszel még, hogy tavasz éjszakán
Szobánk ablakán te s én kihajolva
A kertbe néztünk, mely titkos talány,
Sötétben szállt jázmin s orgona illat?
Felettünk oly távol csillagvilág,
Te ifjú voltál; s idő szinte állt.

Mily csendes a lég! Lilekiáltás
Elült a tengernél, s a fényben
Mi néztünk át fák lombkoronáján,
S elnémultunk a szürkülő vidéken.
Tavasz ölelt ismét bennünket át,
De nekünk immár nem egy hazánk.

Füleltem álmatlan éjszakán,
A szél nem szeretne-e visszavetni.
De már akinek itthon háza áll,
Ne vágyjon ismét idegenbe menni!
Szeme bár mindig odaáttra néz:
De EGY maradt - megyünk kézben a kéz.

Eine Fremde

Sie saß in unserm Mädchenkreise,
Ein Stern am Frauen-Firmament;
Sie sprach in unsres Volkes Weise,
Nur leis, mit klagendem Akzent.
Du hörtest niemals heimverlangen
Den stolzen Mund der schönen Frau;
Nur auf den südlich blassen Wangen
Und über der gewölbten Brau'
Lag noch Granadas Mondenschimmer,
Den sie vertauscht um unsern Strand;
Und ihre Augen dachten immer
An ihr beglänzttes Heimatland.

Theodor Storm

Egy idegen nő...

Mi lányaink körében ülve,
A hölgyégbolton csillag ő;
Beszéli jól, halkán nyelvünket,
Csak akcentussal, kesergőn.
De honvágy nem csendült sohasem
E szép nőnek büszke ajkán;
Csak délsápadt arcán volt jelen,
S az ívelt szemöldök táján
Ült még Granada fényes Holdja,
Mit partjainkkal elcserélt;
S szemével - mindig rágondolva -
Ragyogó hazájába tért.

Mondlicht

Wie liegt im Mondenlichte
Begraben nun die Welt;
Wie selig ist der Friede,
Der sie umfassen hält!

Die Winde müssen schweigen,
So sanft ist dieser Schein;
Sie säuseln nur und weben
Und schlafen endlich ein.

Und was in Tagesgluten
Zur Blüte nicht erwacht,
Es öffnet seine Kelche
Und duftet in die Nacht.

Wie bin ich solchen Friedens
Seit lange nicht gewohnt!
Sei du in meinem Leben
Der liebevolle Mond!

Theodor Storm

Holdfény

Amint fekszik holdfényben
Elásva a világ,
Milyen boldog a béke,
Mely körülötte áll!

Csitulni kéne szélnek,
E látvány oly szelíd;
Csak lengje körbe szépen,
S aludjon végre mind.

S ha már Naptól nem izzik,
Felébred a virág,
A kelyhe majd kinyílik,
S illatoz éjen át.

Az énem ily békéhez
Oly régen nem szokott,
Te légy az életemben
A hőn szeretett Hold!

Nachts

Sternenschimmer, Schlummerleuchten
Hat nun rings die Welt umfassen;
Eingewiegt in tiefen Frieden
Schläft der Menschen Hast und Bangen.

Nur die seligen Engel wachen,
Leise durch den Himmel schwebend,
Alle, die hier unten schieden,
An die reinen Herzen hebend.

Und mir ist, als müßt ich einstens
Nach der letzten Not auf Erden
Tief befriedet, kinderselig
So von dir getragen werden.

Theodor Storm

Éjszakán

Csillagsereg szundi fénye
Árasztja el a világot;
Mázsás súlya mély békében,
Huny sietség, aggodalom.

Boldog angyalok örködnek,
Csöndben égen átlebegnek,
S mind, kik túlra költöztek,
Tiszta szívhez felemelnek.

Majd ha egyszer mennem kéne,
Földi terhem tudom hagyni,
Gyermek elégedettséggel
Kell ezt tőled elfogadni.

Herbst 1

Schon ins Land der Pyramiden
Flohn die Störche übers Meer;
Schwalbenflug ist längst geschieden,
Auch die Lerche singt nicht mehr.

Seufzend in geheimer Klage
Streift der Wind das letzte Grün;
Und die süßen Sommertage,
Ach, sie sind dahin, dahin!

Nebel hat den Wald verschlungen,
Der dein stillstes Glück gesehn;
Ganz in Duft und Dämmerungen
Will die schöne Welt vergehn.

Nur noch einmal bricht die Sonne
Unaufhaltsam durch den Duft,
Und ein Strahl der alten Wonne
Rieselt über Tal und Kluft.

Und es leuchten Wald und Heide,
Daß man sicher glauben mag,
Hinter allem Winterleide
Lieg' ein ferner Frühlingstag.

Theodor Storm

Ősz 1

Már piramisok földjére
Tengert szelt sok gólyapár;
Fecske raj elhúzott régen,
És nem zeng pacsirta már.

Sóhajt panaszkodva nagyot
Szélben zöld levél, s lehull;
És az édes nyári napok,
Minden elmúl, óh, elmúl!

Erdőt köd nyelte, mely látta,
Mint ölelt ott boldogság;
Szürkületben és párában
Kell, kimúljon szép világ.

Áttöri még egyszer a Nap
Fényerővel a párát,
És a régi boldogságban
Fürdeti völgyet s sziklát.

Csillannak erdők meg rétek,
S ember hinni szeretné,
Túl a tél sok gyötrelmének
Távol tavaszi nap kél.

Auf Wiedersehen

Das Mädchen spricht:

Auf Wiedersehn! Das ist ein trüglich Wort! -
O rei dich nicht von meinem warmen Herzen!
Auf Wiedersehn! Das spricht von Seligkeit
Und bringt mir doch so tausend bittre Schmerzen.

Auf Wiedersehn! Das Wort ist für den Tod! -
Weißt du, wie über uns die Sterne stehen!
Noch schlagt mein Herz, und meine Lippe glüht -
Mein süßer Freund, ich will dich immer sehen.

Du schwurst mir ja, mein Aug bezaubre dich;
Schaut ich dich an, so knntst du nimmer gehen!
Mein bist du ja! – Erst wenn mein Auge bricht,
Dann k mich sanft und sprich: Auf Wiedersehen!

Theodor Storm

Viszontlátásra!

A leány mondja:

Viszontlátásra! Csalfa ám e szó!
Az izzó szívemről magad ne tépd le!
Viszontlátásra! Boldogságról szól,
De mért hoz keserű fájdalmat nékem.

Viszontlátásra! Nékem ez halál! -
Felettünk csillagok - tudod - hogy állnak!
A szívem még ver, s ajkam lángban áll -
Te kedves barát, mindig látni vágylak.

Esküdtél; szemem ígéz, szíven talál;
Sose tudtál elmenni, ha néztelek!
Enyém vagy! Csak ha elvisz a halál,
Szelíden akkor csókolj s mondd: Ég veled!

Und wieder hat das Leben mich verwundet

Und wieder hat das Leben mich verwundet,
Und Schmerzen brennen in der Brust.
Komm, lege deine zarten Lippen,
Die vielgeliebten, auf mein brennend Aug -
Das kühlt wie junge, frische Rosen.
Darf ich, o du mein süßer Arzt,
An deinen lebensliebewarmen Busen
Die schwere Stirn anlehnen? Darf ich?
Oh, nur auf Augenblicke sollst du
Die unbequeme Last erdulden - küß mich!
O küsse mich und schließ mich fest
In deine jugendlichen treuen Arme
Und halt mich still an deiner jungen Brust,
Als wolltst du mich, wie einst vielleicht dein Kind,
Vor gift'gem Wind und rohen Händen schützen.

Theodor Storm

Oh, engem ismét megsebzett az élet

Oh, engem ismét megsebzett az élet,
A fájdalom keblemben ég.
Te oltsd lágy ajkaiddal, kérlek,
Miket az izzó szemeimre tégy -
Hogy zsenge rózsaként hűtsenek.
Édes orvosom, szabad tán
Az életimádó meleg kebledre
Nehéz fejem fektetni? Szabad?
Csak néhány pillanatig tűrd el
Ezt a kényelmetlen terhet - s csókot adj!
Oh, csókolj, meg szorosan zárj
Te ifjú és hűséges karjaidba,
A csendben tarts ifjú kebled ölén,
Mintha akarnál - jövő gyermekedként -
Vad szélről, durva kéztől megvédeni!

Rote Rosen

Wir haben nicht das Glück genossen
In irdischer Gelassenheit;
In Qualen ist's emporgeschossen,
Wir wußten nichts von Seligkeit.

Verzehrend kam's in Sturm und Drange;
Ein Weh nur war es, keine Lust!
Es bleichte deine zarte Wange
Und brach den Atem meiner Brust.

Es schlang uns ein in wilde Fluten,
Es riß uns in den jähen Schlund;
Zerschmettert fast und im Verbluten
Lag endlich trunken Mund auf Mund.

Des Lebens Flamme war gesunken,
Des Lebens Feuerquell verrauscht,
Bis wir aufs neu den Götterfunken
Umfangend, selig eingetauscht.

Theodor Storm

Vörös rózsák

Nem éltünk boldogan, örömben,
Nem jutott nekünk derűs lét,
Boldogság kínokból születhet,
Nem tudtuk, mi az üdvösség.

Emésztőn jött nagy viharban;
Semmi kéj, csak fájdalom volt!
Gyengéd arcodat sápasztotta,
S keblemben nagy görcsöt hozott.

Elnyelt minket vad áradásban,
Torkával szinte szétcibált,
Csaknem összetört, s kettőnk szája
Szinte elvérzésig itta egymást.

Kialudt az életünk lángja,
A tűzforrás hamu lett, kihunyt,
Míg nem jó isten új szikrája,
Mi minket majd életre gyújt.

An die Freunde

Wieder einmal ausgeflogen,
Wieder einmal heimgekehrt;
Fand ich doch die alten Freunde
Und die Herzen unversehrt.

Wird uns wieder wohl vereinen
Frischer Ost und frischer West?
Auch die losesten der Vögel
Tragen allgemach zu Nest.

Immer schwerer wird das Päckchen,
Kaum noch trägt es sich allein;
Und in immer engre Fesseln
Schlinget uns die Heimat ein.

Und an seines Hauses Schwelle
Wird ein jeder festgebannt;
Aber Liebesfäden spinnen
Heimlich sich von Land zu Land.

Theodor Storm

A barátokhoz

Egyszer megint kirepültem,
Majd hazatértem ismét;
Volt barátokat úgy leltem,
Szívük ugyanaz, mint rég.

Ismét egyesít ez minket,
Bár világ gyorsabb ma már?
Fészkéhez is visszatérhet
Most legszabadabb madár.

Egyre nehezebb a terhed,
És nehéz egyedül már;
Szívbilincs szorul szűkebbre,
Szép hazánkkal körbezár.

Lépve hazai küszöbre,
Szíved ünnep járja át,
Ám szerelmek titkon kötnek
Minden tájhoz egyaránt.

Begrabenes Glück

Mitunter weicht von meiner Brust,
Was sie bedrückt seit deinem Sterben;
Es drängt mich, wie in Jugendlust,
Noch einmal um das Glück zu werben.

Doch frag'ich dann: was ist das Glück?
So kann ich keine Antwort geben,
Als die, daß du mir kämst zurück,
Um so wie einst mit mir zu leben.

Dann seh'ich jenen Morgenschein,
Da wir dich hin zur Gruft getragen;
Und lautlos schlafen die Wünsche ein,
Und nicht mehr will ich das Glück erjagen.

Theodor Storm

Eltemetett boldogság

Szorítás néha enyhül már,
Mi sújt halálod óta engem,
Buzdít - mint rég ifjúi vágy -
Boldogságért még egyszer küzdjek.

De kérdem: mi a boldogság?
Sajnos választ adni nem tudok,
Ha tán engedne túlvilág,
S velem élhetnél te, mint egykor.

Amikor láthatom akár
Hajnal a sírt, hol váltunk tőled,
Boldogságért - vágy csitult már -
Nem akarom magam hajszozni többet.

Für meine Söhne

Hehle nimmer mit der Wahrheit!
Bringt sie Leid, nicht bringt sie Reue;
Doch, weil Wahrheit eine Perle,
Wirf sie auch nicht vor die Säue.

Blüte edelsten Gemütes
Ist die Rücksicht; doch zuzeiten
Sind erfrischend wie Gewitter
Goldne Rücksichtslosigkeiten.

Wackrer heimatlicher Grobheit
Setze deine Stirn entgegen;
Artigen Leutseligkeiten
Gehe schweigend aus den Wegen.

Wo zum Weib du nicht die Tochter
Wagen würdest zu begehren,
Halte dich zu wert, um gastlich
In dem Hause zu verkehren.

Was du immer kannst, zu werden,
Arbeit scheue nicht und Wachen;
Aber hüte deine Seele
Vor dem Karrieremachen.

Wenn der Pöbel aller Sorte
Tanzet um die goldnen Kälber,
Halte fest: du hast vom Leben
Doch am Ende nur dich selber.

Theodor Storm

Fiaimnak

Sohse titkolj igazságot!
Bár hoz megbánást, gyötrelmet,
Mert nemes gyöngy igazságod,
Hát ne dobd disznók elébe.

Él a nemes jellemekben
Figyelmesség; de lesz néha,
Mint tisztító fergetegben,
Bár színarany, tapintatlan.

Ősi gorombaságokkal
Szegezd homlokodat szembe,
Illendő nyájasságokkal
Szóba ne állj, és kerüld el.

Ház leányát, ha nem mered,
Asszonyodnak te megkérni,
Tartsad magad régi elvhez,
S tudj vendégként visszatérni.

Mind, mit akarsz, ott van benned,
Légy jó végzője munkának,
Ám de ne add át a lelked
Rút karrierhajszolásnak.

Csöcselék, amint megszokta,
Kél arany borjúnál táncra,
Légy szilárd, - mert végül - tudjad,
Mind számíthat csak magára.

Nyt Eiges meh.

Was wie-n-e Flamme-n-uf mym Scheitel rueht,
Du bisch die Glueth!

Was wie-n-e helli Wulke-n-um mi wallt,
Du bisch die Gwalt!

Und s'Morgeroth schynt dur e Rosehag,
Du bisch der Tag!
Und d'Sterne glänze-n-in der hellste Pracht,
Und Du bisch d'Nacht!

Es ghört mer weder Denke, Gseh noch Thue
Meh eige zue, –
Wer het mi au mit Allem was i bi
Verschenkt an Di?

Jacob Burckhardt
Geboren 1818
Gestorben 1897

Nincs már semmim

Ha láng s a tűz koponyámon tanyáz,
Parázs vagy s fájsz!
Fehér felhőből, ha zúdul eső,
Vagy nyers erő!

Ha hajnalfényben ég rózsasövény,
Te vagy napfény!
Ha csillag díszíti ég mezejét,
Te vagy az éj!

Sem ész, sem érzék, s tett nem enyém már,
De több nem jár, -
Ki dobott engem, szenvedőt eléd,
Rabszolgaként?

Im Agnotale

Süße Waldnacht von den Bergen steigt
Und es rauscht der Fluß in Träumen,
Und die Sonne, die zum Abend neigt,
Will die Talschlucht golden säumen.

Drüben schwebt ein Dorf am Bergeshang,
Schlummernd im Kastanienwalde,
Kühn getürmt! Haus über Haus, entlang
Jener steilen, dunkeln Halde.

Lockt's dich nicht? Ein Mädchenchor vielleicht
Sitzt dort unter Bogenhallen,
Zartes Stroh verwebend luftig leicht,
Während heit're Lieder schallen. —

Vorwärts! Allzuschön ist dieser Ort,
Laß die schmucken Mädchen weben,
Laß das Dorf, im Wald verloren, dort
Als ein süß Geheimnis schweben!

Jacob Burckhardt

Agno* völgyében

Bűvös erdőj hegyről leszáll,
Súg-búg a folyó álmában,
És a napfény, melyet est felvált,
Völgyet szegné aranyával.

Szemben egy falu hegyoldalán
Szunnyad, lebeg gesztenyésben,
Bátran nyomul ház fölé a ház,
És felhág mind a sötétben.

Téged nem hív? Egy lánykórus épp
Boltíves csarnokban lent ül,
Lágy szalmát fonnak könnyedén,
Közben derűs daluk csendül.

Rajta! Olyan szép ez a táj most,
Hagyd lányokat szövögetni,
Hagyd falut erdőbe veszni, s ott
Édes titokként lebegni!

*Agno: Település Svájcban

Ein kleines Lied

Ein kleines Lied, wie geht's nur an,
daß man so lieb es haben kann,
was liegt darin? erzähle!

Es liegt darin ein wenig Klang,
ein wenig Wohllaut und Gesang
und eine ganze Seele.

Marie von Ebner-Eschenbach
Geboren 1830
Gestorben 1916

Egy kis ének

Kis ének, ám szívedhez ér,
oly kedves, mindennel felér,
mi rejlik benne? mondd el!

A dallam csengve benn zenél,
meg szép összhangban éneklés
s egy teljes, gazdag lélek.

Die Selbstkritik hat viel für sich

Die Selbstkritik hat viel für sich.
Gesetzt den Fall, ich tadle mich:
So hab ich erstens den Gewinn,
Daß ich so hübsch bescheiden bin;
Zum zweiten denken sich die Leut,
Der Mann ist lauter Redlichkeit;
Auch schnapp ich drittens diesen Bissen
Vorweg den andern Kritiküssen;
Und viertens hoff ich außerdem
Auf Widerspruch, der mir genehm.
So kommt es denn zuletzt heraus,
Daß ich ein ganz famoses Haus.

Wilhelm Busch
Geboren 1832
Gestorben 1908

Imádom, ajánlom az önkritikát

Ajánlom az önkritikát.
Megszidom én magam akár:
Először, mert ez nyereség,
Kitűn, személyem mily szerény;
No és másodszor gondolják,
Mi emberünk teljes jóság;
Harmadszor, ha csípek is tán,
Előzőm mások kritikáját;
Negyedszer azt remélem én,
A kár lehet kellemessé.
S mit végül mindenki belát:
Hogy pompás fickó vagyok ám!

Ein dicker Sack

Ein dicker Sack – den Bauer Bolte,
Der ihn zur Mühle tragen wollte,
Um auszuruhn, mal hingestellt
Dicht an ein reifes Ährenfeld –
Legt sich in würdevolle Falten
Und fängt ‘ne Rede an zu halten.
Ich, sprach er, bin der volle Sack.
Ihr Ähren seid nur dünnes Pack.
Ich bin’s, der euch auf dieser Welt
In Einigkeit zusammenhält.
Ich bin’s, der hoch vonnöten ist,
Daß euch das Federvieh nicht frißt;
Ich, dessen hohe Fassungskraft
Euch schließlich in die Mühle schafft.
Verneigt euch tief, denn ich bin Der!
Was wäret ihr, wenn ich nicht wär?

Sanft rauschen die Ähren:
Du wärest ein leerer Schlauch,
wenn wir nicht wären.

Wilhelm Busch

Egy megtöltött zsák

Egy megtöltött zsákot a paraszt
Malmi őrlésre vinni akart,
Előtte még pihenni vágy,
A földre került így a zsák –
Feküdt az ott ünnepélyesen,
De indul, hogy beszélni kezdjen.
Nos, én vagyok a töltött zsák,
Sovány pakk vagytok, csak kalász.
Titeket én, míg áll világ,
Egységben összetartva zár.
S vagyok, ki fölöttetek áll,
Ki véd, nem zabál fel madár;
De végül, miből lesz kenyér,
Biz' általam malomba tér.
Meghajlásotok legyen mély!
Mik lennétek, ha nem lennék?

Kalász mind sűg, s zenél:
Csak üres zsák lennél
Te, ha mi nem lennénk.

.

Alter

Das aber ist des Alters Schöne,
Daß es die Saiten reiner stimmt,
Daß es der Lust die grellen Töne,
Dem Schmerz den herbsten Stachel nimmt.

Ermessen läßt sich und verstehen
Die eig'ne mit der fremden Schuld,
Und wie auch rings die Dinge gehen,
Du lernst dich fassen in Geduld.

Die Ruhe kommt erfüllten Strebens,
Es schwindet des verfehlten Pein-
Und also wird der Rest des Lebens
Ein sanftes Rückerinnern sein.

Ferdinand von Saar
Geboren 1833
Gestorben 1906

Öregkor

Öregkor is nyújthat szépséget,
Az élethúr lágyabban cseng,
A vágnak hangja már nem éles,
A bú tüskéje kegyesebb.

Felfogni hagyja, s megértheted
A bűnt: másé az vagy saját,
S amint a dolgok körbe mennek,
Tanulsz, s nyugalmad bizton áll.

Véget vetsz hiú törekvésnek,
Elmúl sok káros szenvedés,
S tiéd maradék életedben
Szelíd visszaemlékezés.

April.

Sollst ernst und still
Nach Wahrheit spüren;
In den April
Lass nie dich führen.

* * *

Vergiss nicht, wenn die Sonne scheint,
Dass bald der Himmel wieder weint,
Und wenn dich Trübsal traurig macht,
Dass bald die Sonne wieder lacht.

* * *

Maiglöckchen blühn
Schon im April
Als Gruß von dem,
Der kommen will.

Otto Baisch
Geboren 1840
Gestorben 1892

Április

Mit látsz, megnézd
Jól, mert tréfálhat;
Lépre ne lépj
„April” havában.

Ne feledd, ha nap fénye tűz,
Hogy válthat ég, s esőkkel űz,
Ha téged bú meg bánat ér,
Narfény nevetve visszatér.

A gyöngyvirág
Áprilisé:
Mi jönni vágy,
S hoz üdvözlést.

Ecce homo

Ja! Ich weiß, woher ich stamme!
Ungesättigt gleich der Flamme
glühe und verzehr' ich mich.
Licht wird alles, was ich fasse,
Kohle alles, was ich lasse:
Flamme bin ich sicherlich!

Friedrich Nietzsche
Geboren 1844
Gestorben 1900

Ecce homo

Jól tudom, hogy honnan jöttem!
Lángok közt telhetetlen
Égek, s engem felfal bár.
Fénnyel ég, mit megragadok,
Szénné lesz, mit ott hagyok:
Mert a tűz vagyok, a láng!

Heimat

Und auch im alten Elternhause
und noch am Abend keine Ruh?
Sehnsüchtig hör' ich dem Gebrause
der hohen Pappeln draußen zu.

Und höre sacht die Thüre klinken,
Mutter tritt mit der Lampe ein;
und alle Sehnsüchte versinken,
o Mutter, in Dein Licht hinein.

Richard Dehmel

Geboren 1863

Gestorben 1920

Szulőföld

Megint szülőházamban lakom,
miért, hogy nyugtom este sincs?
A vágyakozásban hallgatom,
a nyárfa mit súg odakint.

S az ajtó - hallom - csendben nyílik,
anyám egy lámpával betér,
a sóvárgásom mind eltűnik,
s anyám partot fényedben ér.

Vor Ostern

Ueber frei Feld, mein Hund und ich,
die Frühlingsluft ist dunkel,
fern staut sich ein Gewitterstrich,
mein Teckel knurrt, er fürchtet sich.
Komm, Didel.

Er will nicht sehn die Himmelswand,
die Sonne sticht durch Wolken,
blendende Streifen ziehn durchs Land,
ein Scherben blitzt wie Diamant.
Komm, Didel.

Am Saum der Saat, von Stiel zu Stiel,
schleicht ungewiß sein Schatten,
ein Regen sprüht wie Mückenspiel,
die Tropfen flimmern ohne Ziel.
Komm, Didel.

Da: still! am Horizonte zuckt
der erste Blitz im Jahre,
ein kurzentschloßner Donner ruckt,
mein Teckel hat sich stumm geduckt.
Komm, Didel.

Richard Dehmel

Húsvét előtt

Kutyám meg én szabadban kint,
a tavaszi ég sötétlik,
a távolban zivatarcsík,
a tascóm morog, fél s nyüszít.
Jöjj, Didel!

Az égboltra félve néz hát,
felhőkön átszúr a Nap,
fénycsíkok hullnak tájra rá,
cserép csillan, mint gyémánt.
Jöjj, Didel!

Minden szál a vetés szélén
kapaszkodna az árnyban,
eső for'g, mint szúnyogjáték,
a cseppek hullnak szerteszét.
Jöjj, Didel!

De: csend! Az égen cikázott
az év első villáma,
rövid mennydörgést hallatott,
tascóm néma, elbújna most.
Jöjj, Didel!

Um Ostern war es.

Ein Feiertag - um Ostern war es -
die Welt so jung und frühlingsschön,
Waldmeisterkraut und Veilchen blühten,
es lag ein Duft auf Tal und Höhn.

Du sahst mich an – ich küsste leise
dein glückverträumtes Angesicht,
um deine windzerwehten Locken
rann sonnengoldnes Morgenlicht.

Heut? . . . Ach, kein Glanz, kein Blütenschimmer,
so tief verschneit der Veilchenhag,
als wär dort nie das Glück geschritten
an einem blauen Ostertag!

Leon Vandersee (*? - 1907)...

... eigentlich Helene von Tiedemann, deutsche
Lyrikerin.

Húsvét táján történt...

Húsvét táján történt, ünnepnap,
az ég kék, újul a világ,
vadvirágok, ibolyák nyíltak,
illatban fürdőzött a táj.

Reám néztél, csókot leheltem
arcodra, mely álmod s remél,
a szélbabrált hajtincsedet
aranyozta reggeli fény.

Ma?...Óh, semmi fény s virágpompa,
mély hóban az ibolyarét,
mintha öröm ott nem járt volna
húsvét kék egű ünnepén!

Leon Vandersee...tulajdonképpen
Helene von Tieddmann, német költőnő.

Das starke Schweigen

Wir standen im Garten und wehrten uns lang
Gegen den Abendflieger.
Ich sprach, und meiner Stimme Klang
Zwang meine Wünsche nieder.

Der Abend aber beschämte mich,
Und ich hörte sein Schweigen;
Ich verstummte. Da fühlte ich
Scheu deinen Nacken sich neigen.

In Demut standst du, ein ahnendes Weib,
Und ließest die Arme hangen.
Wir standen bebend, Leib an Leib,
Der Abend hielt uns umfassen.

Hugo Salus
(1866-1929)

A bűvös hallgatás

A kertben álltunk, s soká védekeztünk
Az orgonával szemben.
Beszéltem, s hangom csendesült,
Kergette vágyam messze.

De az est megszégyenített,
S a hallgatását hallva
Elnémultam, bár hevített
Hajlása szép nyakadnak.

Alázatban álltál, gyanútlan nő,
Karod lazán lecsüngve.
S test testhez simult remegőn
Az esttől átölelve.

Die beiden Dichter

Im selben Garten wandeln wir, zu dichten.
Dieselben Bäume rauschen über dir,
Dieselbe Sonne sendet ihre lichten,
Beschwingten Grüße nieder dir und mir.

Doch meine Verse gehn auf harten Sohlen,
Die Schwere bannt sie, Erdenlust und Qual,
Und selten nur, verträumt und fast verstohlen
Huscht drüber hin ein goldner Sonnenstrahl.

Indes spinnst du ein Spinnweb' aus Saiten
Von Blatt zu Blatt, für meinen Blick zu fein,
Und hörst darüber Äolstöne gleiten
Und fängst darin die Sonnenstrahlen ein ...

Hugo Salus

Mindkettő költő

Mi most egy kertben verselünk sétálva,
A fák egy hangon susognak felénk,
Nap fénye áraszt egyazon sugárral
Sugalló üdvözlést feléd s felém.

Miközben versem kemény talpon lépked,
Idézve föld örömét s bánatát,
Csak olykor álmodik lopkodva szépet,
Hová ritkán hull arany fénysugár.

Eközben fonsz selyemszálból magadnak
Leplet, oly szépet, mit szemem csodál,
Te hallssz hárfahangokat, mik suhannak,
S belépszövöd a fényes napsugárt...

Heilige Sehnsucht

Stets sich sehnen,
Arme dehnen
Nach einem hehren, ewigen Ziel,
Das ist das Leben der Wertvollen, Guten,
Die sich in ihre Sehnsucht verbluten.
Ihnen ist Sehnsucht Inhalt, nicht Spiel.

Traum der Masse
Sieht aus der Gasse
Seiner Sehnsucht verkörpertes Bild;
Das für ihre Triebe zu zwingen,
Kann ihr schon irdische Seligkeit bringen,
Damit ist all ihre Sehnsucht gestillt.

Einem im Volke
Über der Wolke
Leuchtet zeitlebens der Sehnsucht Stern,
Und das Fünklein der eigenen Seele
Sehnt sich, daß sich's der Sonne vermähle.
Stunde der Heimkehr, bist du noch fern?

Hugo Salus

Szentséges vágy

Mindig vágnak,
Kart kitárnak,
Vágnak magasztos s örökös célt,
Ez élete jóknak, értékeseknek,
Akik vágyaikban elvéreznek.
Vágy tartalom nékik, nem játék.

Népnek van álma,
Néz ki utcára,
Vágyuk e képpel beteljesült;
Igényük tudják korlátozni,
Álmuk képesek e világba hozni,
Ezzel minden vágyuk elcsendesült.

Égre nézőben,
Mélyen hívőben
Vágnak csillaga élten át ég,
Szítja szikráját saját lelkének,
Vágya, társuljon mennynek fényével.
Távol hazatérés perce még?

Das ist mein Streit

Das ist mein Streit:
Sehnsuchtgeweiht
durch alle Tage schweifen.
Dann, stark und breit,
mit tausend Wurzelstreifen
tief in das Leben greifen -
und durch das Leid
weit aus dem Leben reifen,
weit aus der Zeit!

Rainer Maria Rilke
Geboren 1875
Gestorben 1926

Viszályom ...

...belső viszály:
egy súlyos vágy,
minden napon átérzem.
Erős meg tág,
s ezernyi gyökerével
életbe köt be mélyen -
megért, mi fáj,
s enyhül ember éltében
idővel tán?!

Erste Rosen erwachen...

Erste Rosen erwachen,
und ihr Duften ist zag
wie ein leisestes Lachen;
flüchtig mit schwalbenflachen
Flügeln streift es den Tag;

und wohin du langst,
da ist alles noch Angst.

Jeder Schimmer ist scheu,
und kein Klang ist noch zahm,
und die Nacht ist zu neu,
und die Schönheit ist Scham.

Rainer Maria Rilke

Első rózsák ébrednek... (A)

Első rózsák ébrednek,
illatuk félve száll,
egy halk, szép nevetéssel,
gyors fecskeíveléssel
nappalt érint a szárny;

s hová te most leszállsz,
az még mind szorongás.

Sejtése mind rejtély,
illat csengése lágy,
hisz épphogy múlt az éj,
s a szép: szemérmes lány.

A hírnők rózsza ébred... (B)

A hírnők rózsza ébred,
illata félve száll,
egy halk, szép nevetéssel,
gyors fecskeíveléssel
a szárny nappalt talál;

s ahová te odaérsz,
az még mind csupa félsz.

Sejtés mind félénk s mély,
illatár szelíd még,
hisz épphogy múlt az éj,
s szemérmes a szépség.

Purpurrote Rosen binden

Purpurrote Rosen binden
möcht ich mir für meinen Tisch
und, verloren unter Linden,
irgendwo ein Mädchen finden,
klug und blond und träumerisch.

Möchte seine Hände fassen,
möchte knieen vor dem Kind
und den Mund, den sehnsuchtblassen,
mir von Lippen küssen lassen,
die der Frühling selber sind.

Rainer Maria Rilke

Bíborvörös rózsát kötnék

Bíborvörös rózsát kötnék,
s tenném az asztalomra,
hársak alatt úgy szeretnék
lányt találni, szépet, szőkét,
álmodozót, okosat.

Szeretném kezét megfogni,
térdelnék gyermek előtt,
vágott szájára hajolni,
s ajkaimmal megcsókolni,
hisz tavasz maga eljött.

Damit ich glücklich wäre -

das müßte sein von jenen blanken
Lenztagen einer, da die Kranken
man vor die dunklen Türen bringt.
Im Flieder ist ein Spatzenzanken,
weil keinem rechter Sang gelingt.
Der Bach, dem alle Bande sanken,
weiß nicht, was tun vor Glück, und springt
bis aufwärts zu den Bretterplanken,
dahinter Beete, kiesumringt,
und Blumenblühn und Birkenschwanken.
Und vor dem Häuschen, goldbezinkt,
um das der Frühling seine Ranken
wie liebeleise Arme schlingt -
ein blondes Kind, das in Gedanken
das schönste meiner Lieder singt.

Rainer Maria Rilke

Akkor én boldog lennék -

ha - mint kellene - úgy adódna,
hogy egy tavaszi nap kihozza
házból betegeket, s fényt bont.
Orgonán verebek civódnak,
de igaz dal el nem hangzott.
A patak medrében habozva,
nem tudja, mitől boldog, s ugrott
palánknak lefelé haladva,
mi mögött kavicsal ágyazott
virágok és nyírfák csokorja.
S kis laknál, mit aranyozott
a tavasz az ő indáival,
és kedves karral körbefont -
egy szőke gyermek - mint álmomban -
legszebb dalom dalolja ott.

Will dir den Frühling zeigen

Will dir den Frühling zeigen,
der hundert Wunder hat.
Der Frühling ist waldeigen
und kommt nicht in die Stadt.

Nur die weit aus den kalten
Gassen zu zweien gehn
und sich bei den Händen halten -
dürfen ihn einmal sehn.

Rainer Maria Rilke

Nos, lásd a tavaszt, kérlek

Nos, lásd a tavaszt, kérlek,
hogy száz csodát hoz ő.
Tavaszerdőben éled,
s a városba nem jő.

Csak ki hideg utcát el-
hagy, s távolba kilép,
a társát átölelve
láthatja, hogy mi' szép

Weißt du, ich will mich schleichen

Weißt du, ich will mich schleichen
leise aus lautem Kreis,
wenn ich erst die bleichen
Sterne über den Eichen
blühen weiß.

Wege will ich erkiesen,
die selten wer betritt
in blassen Abendwiesen -
und keinen Traum, als diesen:
Du gehst mit.

Rainer Maria Rilke

Tudd meg, én kisurrannék

Tudd meg, én kisurrannék
hangos körből csendben,
sápadt csillag, ha ég,
s tölgy felett virágzó ék
fényben fenn.

Választom utam szépen,
ritkán járva erre
sápadó esti réten -
s álmom, tudd meg , ez éppen :
jössz velem.

Die Mädchen singen

Die Mädchen singen:

Alle Mädchen erwarten wen,
wenn die Bäume in Blüten stehn;
wir müssen immer nähn und nähn,
bis uns die Augen brennen.

Unser Singen wird nimmer froh,
fürchten uns vor dem Frühling so:
Finden wir einmal ihn irgendwo,
wird er uns nicht mehr erkennen.

Rainer Maria Rilke

A lányok énekelnek

A lányok énekelnek:

Minden lányka valakit vár,
ha virágban állnak a fák;
nekünk meg kell varrni folyvást,
amíg lát szemünk, s éri kár.
Dalunk nem lesz soha bohó,
azért félünk a tavasztól:
Ha leljük egyszer őt valahol,
nem fog minket meglátni már.

Sie war

Sie war:

Ein unerwünschtes Kind, verstoßen
auch aus der Mutter Nachtgebet,
und ewig fern von jenem Großen,
das gebend durch die Zeiten geht.

Sie wünschte wenig - und nur selten
kam wie ein Weinen über sie
nach einem Land mit Purpurzelten,
nach einer fremden Melodie,

nach weißen Wegen, die nicht stauben -
dann bog sie Rosen sich ins Haar,
und konnte doch nie Liebe glauben,
auch wenn es tief im Frühling war.

Rainer Maria Rilke

Ő lány volt

Ő lány volt:...

...egy nem kívánt, kiűzött gyermek
az anyja estimájából
is, s ősöktől örökre messze,
időkön át ily sorsa volt.

Kevés, mit óhajt - s csak magának,
s ha sírása alábbhagyá,
vidéket vágyott, bíborsátrat,
s egy ritka, szép melódiát,

fehér utat, hol nem lép porba -
s hajába akkor rózsát font;
de nem hitt szerelemben soha,
tavasz varázs rá nem hatott.

Abschied

Wie hab ich das gefühlt was Abschied heißt.
Wie weiß ichs noch: ein dunkles unverwundnes
grausames Etwas, das ein Schönverbundnes
noch einmal zeigt und hinhält und zerreißt.

Wie war ich ohne Wehr, dem zuzuschauen,
das, da es mich, mich rufend, gehen ließ.
Zurückblieb, so als wärens alle Frauen
und dennoch klein und weiß und nichts als dies:

Ein Winken, schon nicht mehr auf mich bezogen,
ein leise Weiterwinkendes -, schon kaum
erklärbar mehr: vielleicht ein Pflaumenbaum,
von dem ein Kuckuck hastig abgeflogen.

Rainer Maria Rilke

Búcsú

Nos, lásd, mit búcsúnak éreztem én.
Amint nevezem még: ez egy sötéten
csalárd valami, s bár egy szép kötésben
jön, még egyszer mutat, nyújt, s összetép.

De védelem nélkül voltam én ezzel,
mi ott engem, engem hívott, s menni hágy.
Visszamaradt, mintha összes nő lenne,
s habár kicsiny s fehér, de semmi más:

egy intés, amely már többé nem köt le,
halkuló jel, mi alig több talán,
s feltehetően : mint dal, szilvafán
ülő kakukktól, mi szállt sietősen.

Ach aus eines Engels Fühlung falle...

Ach aus eines Engels Fühlung falle
Schein in dieses Meer auf einem Mond,
drin mein Herz, stillringende Koralle,
seine jüngsten Zweigungen bewohnt.

Not, mir von unkenntlichem Verüber
zugefügte, bleibt mir ungewiß,
Strömung zögert, Strömung drängt hinüber,
Tiefe wirkt und Hindernis.

Aus dem starren fühllos Alten drehn
sich Geschöpfe, plötzlich auserlesen,
und das ewig Stumme aller Wesen
überstürzt ein dröhnendes Geschehn.

Rainer Maria Rilke

Óh, angyal szállongó érintése

Óh, angyal szállongó érintése,
mint Hold fénye ring tengeren ott,
benn szívemben, csend korálnak éke,
legifjabb, szép gyermeke lakott.

Ámde rút rabló, ki ismeretlen,
bajt hozott, s lesz bizonytalanság,
áramlás habzik, nyomul fölötte,
mélyben még van akadály.

Érzéketlen, nagy ősteremtény
hirtelen fordul, különösség ez,
és örök nyugalma minden lénynek
dúlja szét e zúgó esemény.

Nennt ihr das Seele, was so zage zirpt

Nennt ihr das Seele, was so zage zirpt
in euch? Was, wie der Klang der Narrenschellen,
um Beifall bettelt und um Würde wirbt,
und endlich arm ein armes Sterben stirbt
im Weihrauchabend gotischer Kapellen, -
nennt ihr das Seele?

Schau ich die blaue Nacht, vom Mai verschneit,
in der die Welten weite Wege reisen,
mir ist: ich trage ein Stück Ewigkeit
in meiner Brust. Das rüttelt und das schreit
und will hinauf und will mit ihnen kreisen ...
Und das ist Seele.

Rainer Maria Rilke

Az lélek tán, mi félénken cirpelt

Az lélek tán, mi félénken cirpelt
bennetek? Mi csengés hamis hangzásban,
mi tapsért s az érdemért versengett,
s végül szegény kegyes halált nyert
tömjénfüstös gótikus kápolnában, -
ez nektek lélek?

Elnézem a kék május éjszakát,
világok készek távol útra kelni,
bennem: egy rész örökkévalóság,
hordom keblemben. Zakatol, kiált,
s fel akar jutni, velük keringeni...
S ez ám a lélek.

Du arme, alte Kapelle

Du arme, alte Kapelle
mit deiner verstaubten Zier -
der Frühling baut eine helle
Kirche neben dir.

Viel frierende Frauen hinken
in deine Weihrauchruh,
draußen die Kinder winken
allen Rosen zu.

Rainer Maria Rilke

Óh, szegény, öreg kápolna

Óh, szegény, öreg kápolna,
lepte por minden díszét -
épít tavasz világosat,
templomot melléd.

Asszonyosor fázva biceg be,
tömjén füstje száll,
kint gyerekhad két kézzel
hint köréd rózsát.

Blaue Hortensie

So wie das letzte Grün in Farbentiegeln
sind diese Blätter, trocken, stumpf und rauh,
hinter den Blütendolden, die ein Blau
nicht auf sich tragen, nur von ferne spiegeln.

Sie spiegeln es verweint und ungenau,
als wollten sie es wiederum verlieren,
und wie in alten blauen Briefpapieren
ist Gelb in ihnen, Violett und Grau;

Verwaschenes wie an einer Kinderschürze,
Nichtmehrgetragenes, dem nichts mehr geschieht:
wie fühlt man eines kleinen Lebens Kürze.

Doch plötzlich scheint das Blau sich zu verneuen
in einer von den Dolden, und man sieht
ein rührend Blaues sich vor Grünem freuen.

Rainer Maria Rilke

Kék hortenzia

Mint maradék zöld festék serpenyőben,
ülnek száraz, szín szegény levélkék,
s az ernyővirágzaton még a kék
látszik, de csak távolra tükröződve.

E tükröződés csaknem ámítás,
mintha most újra elveszni akarna,
kifolyni régi, kék levélpapírra,
hol sárga színben lesz szürkés, lilás;

Mosástól halvány, mint gyermekkötényke,
mi sajnos, nem viselhető tovább:
ilyet érez ember, ha itt a vége.

De váratlan a kék újul, feltűnik
a holt virágzaton, s - mit ember vágy -
a kék, ölelve zöldet, örömben fürdik.

Der Bach hat leise Melodien

Der Bach hat leise Melodien,
und fern ist Staub und Stadt;
die Wipfel winken her und hin
und machen mich so matt.

Der Wald ist wild, die Welt ist weit,
mein Herz ist hell und groß;
es hält die blasse Einsamkeit
mein Haupt in ihrem Schoß.

Rainer Maria Rilke

A patak halk dallama súg A)

A patak halk dallama súg,
por, város messze mind;
hajlongva integet facsúcs,
elbűvöl minden itt.

Erdőben csend, távol világ,
szívemben tiszta fény;
s ölében szó szelíd magány
derűt fejem köré.

A halk patak dallama cseng B)

A halk patak dallama cseng,
por, város messze mind;
fa csúcsa integet, s mereng,
elbűvöl minden itt.

Erdőben csend, távol világ,
szívemben tiszta fény;
s ölében szó szelíd magány
derűt fejem köré.

Ich liebe vergessene Flurmadonnen

Ich liebe vergessene Flurmadonnen,
die ratlos warten auf irgendwen,
und Mädchen, die an einsame Bronnen,
Blumen im Blondhaar, träumen gehn.

Und Kinder, die in die Sonne singen
und staunend groß zu den Sternen sehn,
und die Tage, wenn sie mir Lieder bringen,
und die Nächte, wenn sie in Blüten stehn.

Rainer Maria Rilke

Szeretem mezők felejtő szüzeit

Szeretem mezők felejtő szüzeit,
kik tanácstalan valakit várnak,
s lányt, ki kies forrásnál fürdik,
s álmod virágot szőke hajának.

S gyerekeket, kik Naphoz dalolnak,
s ámulva nagy csillagokra vágynak,
s napokat, ha nékem sok dalt hoznak,
s az éjeket, ha virágban állnak.

Warst du ein Kind in froher Schar

Warst du ein Kind in froher Schar,
dann kannst du freilich nicht erfassen,
wie es mir kam, den Tag zu hassen
als ewig feindliche Gefahr.

Ich war so fremd und so verlassen,
daß ich nur tief in blütenblassen
Mainächten heimlich selig war.

Am Tag trug ich den engen Ring
der feigen Pflicht in frommer Weise.
Doch abends schlich ich aus dem Kreise,
mein kleines Fenster klirrte - kling -
sie wußtens nicht. Ein Schmetterling,
nahm meine Sehnsucht ihre Reise,
weil sie die weiten Sterne leise
nach ihrer Heimat fragen ging.

Rainer Maria Rilke

Gyermek víg seregben voltál

Gyermek víg seregben voltál,
akkor nem tudtad persze még te,
mi jöhet, s napot gyűlölve féled,
mint örök vad veszélyt, mi vár.
Oly elhagyott voltam zord térben,
hogy boldog csak illatzenében
voltam titkos május éjszakán.

Napok szűk köre megviselt,
sunyi vallásos kötelékek.
De este a körből kiléptem,
kis ablakom halkán csörrent,
de hunyt szemet. Egy lepke libbent,
a vágyam vitte repültével,
s halkán a távol csillagtérbe,
hazájába kérdezni ment.

Pfauenfeder

Pfauenfeder:

in deiner Feinheit sondergleichen,
wie liebte ich dich schon als Kind.
Ich hielt dich für ein Liebeszeichen,
das sich an silberstillen Teichen
in kühler Nacht die Elfen reichen,
wenn alle Kinder schlafen sind.

Und weil Großmütterchen, das gute,
mir oft von Wünschegerten las,
so träumte ich, du Zartgemute,
in deinen feinen Fasern flute
die kluge Kraft der Rätselrate -
und suchte dich im Sommergras.

Rainer Maria Rilke

Pávatoll

Pávatoll:

tégedet, szépségben páratlan,
szerettelek már gyermekként.
Szeretet-jelnek tartottalak,
amit ezüstcsendes tavakban
tündérek hűvös éjben adnak,
ha gyermek mind aludni tért.

S ha nagymamácska, drága lélek,
varázslásban gyakran hagyott,
akkor álmodtam, lágyság szépe,
finom tollad bűvöletében,
rejtvények bölcs megfejtésében -
s hívtalak nyár fűvében ott.

Oft denk ich auf der Alltagsreise

Oft denk ich auf der Alltagsreise
der Nacht, und daß ein Traum mir frommt,
der mir mit Lippen, kühl und leise,
die schwüle Stirne küssen kommt.

Dann sehn ich mich, die Sterne glänzen
zu sehn. - Der Tag ist karg und klein,
die Nacht ist weit, hat Silbergrenzen
und könnte eine Sage sein.

Rainer Maria Rilke

Az éji utazásra gyakran gondolok

Az éji utazásra gyakran
gondolok, s hogy álom használ,
hisz nékem hűvös, halk ajakkal
a homlokomra csókot ád.

A vágyam csillag ragyogása.
A nappal szűkös és szegény,
az éj tágas, s ezüsthátára
lehetne monda, szép regény.

Im Kreise der Barone

Im Kreise der Barone
der König ritt zur Jagd.
Ihm wohnte in roter Krone
ein einsamer Smaragd.

Da gibt's unter hellen Hufen
Wege so weit und weiß;
keiner hört Hilfe rufen,
und der Mittag ist heiß ...

Ob einer den König erkannte?

Die Dohlen im Abend schrien.

Die allerkühnste spannte
den Flug schon über ihn:
Auf des Königs Stirne brannte
ein einsamer Rubin.

Rainer Maria Rilke

Lovára ült... (A bárók társaságában)

Lovára ült, s - urakkal -
vadászni ment király.
Viselt fején smaragddal
egy pántos koronát.

Paták botolva léptek...
az út távol s fehér,
kiáltást nem hall egy sem,
nap tűz, s forró a dél...

Királyt nem ismerte senki fel?

Az estben rínak a csókák.

A szárnyát nyitva széjjel
legbátrabb fölé száll:
Király rubin fejéke
alvadt vér homlokán.

Bodensee

Die Dörfer sind wie ein Garten.
In Türmen von seltsamen Arten
klingen die Glocken wie weh.
Uferschlösser warten
und schauen durch schwarze Scharfen
müd auf den Mittagsee.

Und schnellende Weilchen spielen,
und goldene Dampfer kielen
leise den lichten Lauf;
und hinter den Uferzielen
tauchen die vielen, vielen
Silberberge auf.

Rainer Maria Rilke

Bodeni tó

Falvak: kertek játszi képe.
Vén harangok borzongnak szépen,
s tornyokban fájva bongnak.
Kastélyok ráérve
átnéznak a szűk lőrésen
fáradt déli tóra.

Fürge percek úgy szaladnak,
s arany gőzhajók siklanak
fényben, mily halk futás;
s part mögött meg felbukkannak
kastélyok, s lágyan pompáznak
hegyek ezüst csúcsán.

Du bist so fremd, du bist so bleich

Du bist so fremd, du bist so bleich.
Nur manchmal glüht auf deinen Wangen
ein hoffnungsloses Heimverlangen
nach dem verlorenen Rosenreich.

Dann sehnt dein Auge, tief und klar,
aus allem Müssen, allem Mühen
ins Land, wo nichts als stilles Blühen
die Arbeit deiner Hände war.

Rainer Maria Rilke

Te oly idegen vagy s halvány

Te oly idegen vagy s halvány.
Csak néha égnek az ajkadon
reménytelen vágyak, sóhajok
elveszett rózsakert után.

Szemed akkor tisztán vágyott
minden kényszertől mentes tájra,
hol csendesen éltél, s virágban
két kezed munkája áldott.

Lehnen im Abendgarten beide

Lehnen im Abendgarten beide,
lauschen lange nach irgendwo.
"Du hast Hände wie weiße Seide ..."
Und da staunt sie: "Du sagst das so ..."

Etwas ist in den Garten getreten,
und das Gitter hat nicht geknarrt,
und die Rosen in allen Beeten
beben vor seiner Gegenwart.

Rainer Maria Rilke

Könyöklünk ketten esti kertben

Könyöklünk ketten esti kertben,
fülelünk hosszan valahová.

„Kezed fehér, olyan, mint selymek...”

„Ezt mondod...”, mit a hölgy csodál.

Valami belépett a kertbe,
habár a rács nem csikorgott,
ágyásukban rózsák remegnek
az ő jelenlététől ott.

Der blonde Knabe singt

Der blonde Knabe singt:

Was weinst du, Mutter? Ist das Spind
auch bettelleer, - sei gut!
Ich bin dein blondes Kronenkind,
und du hast Edelblut.

Ich schaute ja, du weißt es nicht, -
wie du so oft noch spät
beim morgenmatten Lampenlicht
dein Königskleid genäht.

So bist du eine Königin,
und sei nicht bang und zag -
und bis ich erst krafteigen bin,
kommt unser Königstag.

Rainer Maria Rilke

A szőke fiú dalol

Nos, halld fiú dalát:

Miért sírsz jó anyám? Habár
szekrény is üres - bízva élj!
A szőke fiad koronás,
s tiéd nemesi vér.

Nem is tudod, de láttam én,
hogy hosszú éjen át,
ha ég a halvány lámpafény,
varrod királyruhád.

Hiszen te az vagy, királynő,
ne legyél szomorú -
s ha bírok már saját erőt,
lesz királyi napunk.

Du meine heilige Einsamkeit

Du meine heilige Einsamkeit,
du bist so reich und rein und weit
wie ein erwachender Garten.
Meine heilige Einsamkeit du -
halte die goldenen Türen zu,
vor denen die Wünsche warten.

Rainer Maria Rilke

Herbst

Die Blätter fallen, fallen wie von weit,
als welkten in den Himmeln ferne Gärten;
sie fallen mit verneinender Gebärde.

Und in den Nächten fällt die schwere Erde
aus allen Sternen in die Einsamkeit.

Wir alle fallen. Diese Hand da fällt.
Und sieh dir andre an: Es ist in allen.

Und doch ist einer, welcher dieses Fallen
unendlich sanft in seinen Händen hält.

Rainer Maria Rilke

Magányosságom, kincsem, te szent

Magányosságom, kincsem, te szent,
te dús meg tiszta, messzi kert,
halkan ébredező tájban.

Magányosságom, te szent kincsem -
aranyajtóid zárd retesszel,
előtted óhajok várnak.

Ősz

Csak hull, csak hull hervadtan sok levél
erdőn, akárcsak messze égi kertben;
s lehullnak, bár nincs kedvük menni mélybe.

Kipör'g nehéz Földünk is majd az éjbe
csillag világból, s magányba hull belé.

Lehullunk mind. Tekintsd akár e kart.
S nézz magadra, másra: Mind tesz ekképpen.

S van mégis EGY, ki ebben az esésben
végtelen szeretve kezében tart.

Schlaflied

Einmal wenn ich dich verlier,
wirst du schlafen können, ohne
daß ich wie eine Lindenkrone
mich verflüstre über dir?

Ohne daß ich hier wache und
Worte, beinah wie Augenlider,
auf deine Brüste, auf deine Glieder
niederlege, auf deinen Mund.

Ohne daß ich dich verschließ
und dich allein mit Deinem lasse
wie einen Garten mit einer Masse
von Melissen und Stern-Anis.

Rainer Maria Rilke

Altatódal

Egyszer, ha elmegyek én,
tudsz-e álmodni nélkülem,
hársak felől, ha szél üzen,
rád lenézek könnyedén?

És anélkül, hogy itt óvlak
dallal - szemhéjad szinte zenél -
minden testrészed dicsérem én,
s érintem a szádat csókkal.

S álmodsz nélkülem, ha már
tégedet el kell, hogy hagyjalak?
Bár kert illatnál édesebb vagy,
mint citromfű s ánizs ár.

Der Tag entschlummert leise

Der Tag entschlummert leise, -
ich walle menschenfern ...
Wach sind im weiten Kreise
ich - und ein bleicher Stern.

Sein Auge lichtdurchwoben
ruht flimmernd hell auf mir,
er scheint am Himmel droben
so einsam, wie ich hier ...

Rainer Maria Rilke

A nap elszunnyad csendben

A nap elszunnyad csendben, -
rám hull embermagány...
De vélem virraszt égen
egy csillag, halovány.

Szeme áttetsző fényben
pihen, tisztán rám néz,
s úgy fénylik fenn az égen
magában, mint lenn én ...

Abend

Einsam hinterm letzten Haus
geht die rote Sonne schlafen,
und in ernste Schlußoktaven
klingt des Tages Jubel aus.

Lose Lichter haschen spät
noch sich auf den Dächerkanten,
wenn die Nacht schon Diamanten
in die blauen Fernen sät.

Rainer Maria Rilke

Este

Nézd, magányos ház felett
tér aludni Nap vörösen,
és e pompás fényözönben
nappal ünnepe kicseng.

Némely fénye késve ing
még tetőablak-nyíláson,
éj ha már csillag gyémántot
kéklő messzeségbe hint.

Liebes-Lied

Wie soll ich meine Seele halten, daß
sie nicht an deine rührt? Wie soll ich sie
hinheben über dich zu andern Dingen?
Ach gerne möcht ich sie bei irgendwas
Verlorenem im Dunkel unterbringen
an einer fremden stillen Stelle, die
nicht weiterschwingt, wenn deine Tiefen schwingen.
Doch alles, was uns anrührt, dich und mich,
nimmt uns zusammen wie ein Bogenstrich,
der aus zwei Saiten eine Stimme zieht.
Auf welches Instrument sind wir gespannt?
Und welcher Geiger hat uns in der Hand?
O süßes Lied.

Rainer Maria Rilke

Szerelmes dal

Talán fékezzem lelkem, hogy enyém
tiéd ne érintse? Sőt, hogy tudnám
minden dolog felett hozzád emelni?
A mély sötétbe, oh, hogy szeretném,
mint megóvandó kincsemet levinni,
idegen csendes helyre, hol tovább
nem rezegne, csak ha lelked zengeti.
De minket minden szorosan fog át,
összeköt bennünk, mint vonóhúzás,
és egy mindkettőnk húrján a hangzás.
Vagyunk hangszeren húr, kifeszített?
Kezébe minket mely hegedűs vett?
Mint szív dalát.

Einmal möcht ich dich widerschauen

Einmal möcht ich dich widerschauen,
Park, mit den alten Lindenalleen,
und mit der leisesten aller Frauen
zu dem heiligen Weiher gehn.

Schimmernde Schwäne in prahlenden Posen
gleiten leise auf glänzendem Glatt,
aus der Tiefe tauchen die Rosen
wie Sagen einer versunkenen Stadt.

Und wir sind ganz allein im Garten,
drin die Blumen wie Kinder stehn,
und wir lächeln und lauschen und warten,
und wir fragen uns nicht, auf wen ...

Rainer Maria Rilke

Szeretnélek még egyszer látni

Szeretnélek még egyszer látni
parkom, régi hársfasornál,
s mint leghalkabb asszonnyal járni,
s leülni szentséges tónál.

A csillogó hattyúk hencegő pózban
siklanak halkan, fénylő simaság,
a mélyből rózsák kibukkannak,
mint szép, elsüllyedt városok, mondák.

A kertben ketten egyedül vagyunk,
benn, mint gyermek, nyíl sok virág,
fülelünk, várunk s mosolyog arcunk,
s nem kérjük egymástól, kit vársz...

Fremd ist, was deine Lippen sagen

Fremd ist, was deine Lippen sagen,
fremd ist dein Haar, fremd ist dein Kleid,
fremd ist, was deine Augen fragen,
und auch aus unsern wilden Tagen
reicht nicht ein leises Wellenschlagen
an deine tiefe Seltsamkeit.

Du bist wie jene Bildgestalten,
die überm leeren Altarspind
noch immer ihre Hände falten,
noch immer alte Kränze halten,
noch immer leise Wunder walten -
wenn längst schon keine Wunder sind.

Rainer Maria Rilke

Idegen, mit ajkaid mondanak

Idegen, mit ajkaid mondanak,
idegen hajad és a ruhád,
idegen szemed pillantása,
s mi volt része vad napjainknak,
nem kínál hullámverést halkán -
mély vagy, tiéd sok furcsaság.
Bár szobor vagy még, de csak olyan,
mit tart nyitott szekrényes oltár,
még kezeit összekulcsolja,
még régi koszorúit fogja,
még mindig uralja halk csoda -
ámde régen nincs csoda már.

Ich ging durch ein Land, durch ein trauriges Land

Ich ging durch ein Land, durch ein trauriges Land.
Wie auf leerer Wiege ein Wiegenband
lag der blasse Fluß auf dem flachen Sand,
darüber aus nassem Nebelgewand
reckte die Weide die Totenhand.

Mir war so traurig. Ich starrte und stand.
Ich sah dich kauern am Wegesrand.
Einst hab ich dich und das Glück gekannt.
Du weintest wühlend und unverwandt,
und ich fragte dich: Ist das dein Heimatland?

Du nicktest, du nicktest wie traumgebannt ...
Da hab ich dich wieder wie einst genannt;
doch dein Bild zerrann mir, dein Bild entschwand.
Die Pappeln kohlten im Abendbrand,
und der Tod ging rot durch dein Heimatland.

Rainer Maria Rilke

Vidéken mentem, egy bús vidéken át

Vidéken mentem, egy bús vidéken át.
Mint üres bölcsőt takaró brokát
feküdt a folyó, síkon csaknem állt,
köd ráterített egy nedves ruhát,
halál keze a pusztán munkált.

Szomorú voltam. Szem néz, s ész megállt,
hogyan az útszélen görnyedve lát.
Egykor boldogságban enyém voltál.
De most szívbe markolón sírtál,
s kérdeztelek: Ez tán a szülőházad?

Te bólintottál, de mintha álmodnál...
Ismét szólítottalak, mint hajdanán;
De arcod csak rándult, s képed elszállt.
Est tűzében égtek a nyárfák,
s halál ment vörösen hazádon át.

Der Abend kommt von weit gegangen

Der Abend kommt von weit gegangen
durch den verschneiten, leisen Tann.
Dann preßt er seine Winterwangen
an alle Fenster lauschend an.

Und stille wird ein jedes Haus;
die Alten in den Sesseln sinnend,
die Mütter sind wie Königinnen,
die Kinder wollen nicht beginnen
mit ihrem Spiel. Die Mägde spinnen
nicht mehr. Der Abend horcht nach innen,
und innen horchen sie hinaus.

Rainer Maria Rilke

A távolból jött meg az este

A távolból jött meg az este
a halk, havas fenyőkön át.
S tapadt akkor a tél fülelve
a deres ablakokra rá.

S minden házban lett is nagy csend;
a vének fotelben merengnek,
anyák királynőként csevegnek,
kicsik játszani nem kezdenek,
leányok nem fonnak, nem szőnek.
A tél meg est bentre fülelnek,
s kifelé fülelnek ők bent.

Ein weißes Schloß in weißer Einsamkeit

Ein weißes Schloß in weißer Einsamkeit.
In blanken Sälen schleichen leise Schauer.
Todkrank krallt das Gerank sich an die Mauer,
und alle Wege weltwärts sind verschneit.

Darüber hängt der Himmel brach und breit.
Es blinkt das Schloß. Und längs den weißen Wänden
hilft sich die Sehnsucht fort mit irren Händen ...
Die Uhren stehn im Schloß: es starb die Zeit.

Rainer Maria Rilke

Fehér magányban egy fehér kastély

Fehér magányban egy fehér kastély.
Halk borzongások a fényes termekben.
Kapaszkodik inda falra betegen,
s minden utat behavazott a tél.

Felette ég tört, s mindenütt nyomott.
Kastély ragyog. S fehér falak mentében
segít el vágy innen rángó kezével...
Kastélyban óra áll: idő halott.

Advent

Es treibt der Wind im Winterwalde
Die Flockenherde wie ein Hirt,
Und manche Tanne ahnt, wie balde
Sie fromm und lichterheilig wird,
Und lauscht hinaus. Den weißen Wegen
Streckt sie die Zweige hin - bereit,
Und wehrt dem Wind und wächst entgegen
Der einen Nacht der Herrlichkeit.

Rainer Maria Rilke

Advent A)

Erdőben télen szél kergeti
A havat, mint pásztor nyáját,
Némely fenyő előre sejtí,
Istenfényes lesz nemsoká,
S fülel kifelé. Fehér útra
Hajlik már fa s ág, menni kész,
Dacol széllel, s hiszi, jó újra
Egy áldott, csodálatos éj.

Advent B)

A szél az erdőn havat kerget,
Juhász, ha szól, fut így a nyáj,
Egy-két fenyő valamit sejthet;
Szent fényben lesz fenyő király,
Remél, fülel. S havas útra
Kihajlik ága - menne már,
A széllel küzdve nő, de tudja:
Csodás az éj, mit szíve vár.

Das Wetter war grau und grell

Das Wetter war grau und grell;
der Abend ist lichter und leiser.
Sicher kommt irgendein Kaiser:
Alle Häuser sind hell.
Und so festlich und weich
war das Abendgebimmel;
die Alten schaun in den Himmel,
und die Kinder sind reich.

Rainer Maria Rilke

Az idő szürke s lehangoló

Idő szürke s lehangoló;
bent fényesebb s halkabb az este.
Jön biztos egyik császár erre:
Minden ház ragyogó.
Oly ünnepi s szelíd
az esti harang szava;
figyelnek vének égi hangra,
s a gyermek boldog mind.

Die hohen Tannen atmen heiser

Die hohen Tannen atmen heiser
im Winterschnee, und bauschiger
schmiegt sich sein Glanz um alle Reiser.
Die weißen Wege werden leiser,
die trauten Stuben lauschiger.

Da singt die Uhr, die Kinder zittern:
Im grünen Ofen kracht ein Scheit
und stürzt in lichten Lohgewittern, -
und draußen wächst im Flockenflittern
der weiße Tag zur Ewigkeit.

Rainer Maria Rilke

Fenyők mélyebben lélegeznek

Fenyők mélyebben lélegeznek
a hóban, szél simulva segít
a fényben utazóknak, mindnek.
Fehér utak elcsendesednek,
a szobák nyugalma meghitt.

Az óra üt, gyermekek félnek:
kályhában ropog fahasáb,
kitör a lobogásban, fényben -
s kint nő a napon hópihében
fehér örökkévalóság.

Es gibt so wunderweiße Nächte

Es gibt so wunderweiße Nächte,
drin alle Dinge silbern sind.

Da schimmert mancher Stern so lind,
als ob er fromme Hirten brächte
zu einem neuen Jesuskind.

Weit wie mit dichtem Demantstaube
bestreut, erscheinen Flur und Flut,
und in die Herzen, traumgemäß,
steigt ein kapellenloser Glaube,
der leise seine Wunder tut.

Rainer Maria Rilke

Csodások olykor itt az éjek

Csodások olykor itt az éjek,
minden ezüst köntösben áll.
Az égen csillag fénye oly lágy,
s lent mintha pásztorok mennének
köszönteni kis Jézuskát.

A messzeségben gyémántporral
beszórva pompázik a táj,
hoz szíveinkbe álmodozást,
s hit - kápolna nélkül is ottan -
szelíden, halkán tesz csodát.

Weihnachten ist der stillste Tag im Jahr

Weihnachten ist der stillste Tag im Jahr.
Da hörst du alle Herzen gehn und schlagen
wie Uhren, welche Abendstunden sagen.
Weihnachten ist der stillste Tag im Jahr.

Da werden alle Kinderaugen groß,
als ob die Dinge wüchsen, die sie schauen
und mütterlicher werden alle Frauen
und alle Kinderaugen werden groß.

Da mußt du draußen gehn im weiten Land
willst du die Weihnacht sehn, die unversehrte,
als ob dein Sinn der Städte nie begehrte,
so mußt du draußen gehn im weiten Land.

Dort dämmern große Himmel über dir,
die auf entfernten, weissen Wäldern ruhn,
die Wege wachsen unter deinen Schuh,
und große Himmel dämmern übern dir.

Und in den großen Himmeln steht ein Stern,
ganz aufgeblüht zu selten großer Helle,
die Fernen nähern sich wie eine Welle ,
und in den großen Himmeln steht ein Stern.

Rainer Maria Rilke

Karácsony az év legcsendesebb napja

Karácsonykor legbékésebb a ház.
Szívedben hallod, mint üt, s jár az óra,
idő múlását esténként is rója.
karácsonykor legbékésebb a ház.

A gyermekszem mind tágra nyílik ott,
a dolgok bennük szinte nagyra nőnek,
anyaösztöne ébred minden nőnek,
a gyermekszem mind tágra nyílik ott.

De menned messzi földre most muszáj,
ha szüz karácsonyét akarnál nézni,
mit városiként nem tudsz elképzelni,
így menned messzi földre most muszáj.

Nagy égbolt vár merengve ott terád,
a távolban fehér erdők pihennek,
cipőd nyomán az utak ébrednek,
nagy égbolt vár merengve ott terád.

Az égen fényes csillag áll, s te nézd,
miként virágzik világos pompája,
közel jó hozzád messzeség varázsa,
az égen fényes csillag áll, s te nézd.

Wie meine Träume nach dir schrein

Wie meine Träume nach dir schrein.

Wir sind uns mühsam fremd geworden,
jetzt will es mir die Seele morden,
dies arme, bange Einsamsein.

Kein Hoffen, das die Segel bauscht.

Nur diese weite, weiße Stille,
in die mein tatenloser Wille
in atemlosem Bangen lauscht.

Rainer Maria Rilke

Utánad álmodom hogy kiált

Utánad álmodom hogy kiált.
Ma már kapcsolatunk idegen,
meg akar halni most a lelkem,
A létem szegény, mély magány.

Vitorla lehullt, nincs remény.
Csak távoli, sivár nyugalom,
amelybe tétlen akaratom
fülve, csendben, s félve lép.

Das I. Sonett

Da stieg ein Baum. O reine Übersteigung!
O Orpheus singt! O hoher Baum im Ohr!
Und alles schwieg. Doch selbst in der Verschweigung
ging neuer Anfang, Wink und Wandlung vor.

Tiere aus Stille drangen aus dem klaren
gelösten Wald von Lager und Genist;
und da ergab sich, dass sie nicht aus List
und nicht aus Angst in sich so leise waren,

sondern aus Hören. Brüllen, Schrei, Geröhr
schien klein in ihren Herzen. Und wo eben
kaum eine Hütte war, dies zu empfangen,

ein Unterschlupf aus dunkelstem Verlangen
mit einem Zugang, dessen Pfosten beben, -
da schufst du ihnen Tempel im Gehör.

Rainer Maria Rilke

Az I. szonett

Fa nőtt itt. Mily szép a növekedése!
Orfeusz dalával facsúcsig ér!
S minden hallgat. Ám e csendesülésben
újulni kezd, átváltozásba tér.

Az állatok a csendből kivonulnak,
s elhagyják az erdőt, fészeklakást,
megérik, dala nem ravaszság,
s nem félelemből, de halkán nyomulnak,

ámulva dalán. Bögés, kiáltás
honolt eddig szívükben. S kunyhóba -
habár kicsi volt, befogadni képes,

mi búvóhely, de sok nélkülözéssel,
mely ing, s bejárata, oszlopa ócska, -
daloddal szentély szállt, énekvarázs.

Das II. Sonett

Und fast ein Mädchen wars und ging hervor
aus diesem einigen Glück von Sang und Leier
und glänzte klar durch ihre Frühlingsschleier
und machte sich ein Bett in meinem Ohr.

Und schlief in mir. Und alles war ihr Schlaf.
Die Bäume, die ich je bewundert, diese
fühlbare Ferne, die gefühlte Wiese
und jedes Staunen, das mich selbst betraf.

Sie schlief die Welt. Singender Gott, wie hast
du sie vollendet, dass sie nicht begehrte,
erst wach zu sein? Sieh, sie erstand und schlief.

Wo ist ihr Tod? O, wirst du dies Motiv
erfinden noch, eh sich dein Lied verzehrte? -
Wo sinkt sie hin aus mir? ... Ein Mädchen fast ...

Rainer Maria Rilke

A II. szonett

Mintha egy lány lett volna, aki ment
saját örömdalát lanton kísérve,
tavasz ragyogott virágos leplében,
s magának lelkemben ágyat vetett.

Elszunnyadt bennem, s álma mind kinyílt.
A fák, miket úgy csodáltam igézve,
érzékelhető távol, ti édes rétek,
minden min ámulok, s engem megérint.

Világ aludt. Éneklő Úr, Atyánk,
hogy lett ő ily tökély, s az ébredésre
nincs igénye? Nézd, feltámadt, s elaludt,

halhatatlan ő? Az okát megtudd,
s találj ki, hogy dalodnak immár vége?
Eltűnik belőlem? ...Mintha egy lány...

Das III. Sonett

Ein Gott vermags. Wie aber, sag mir, soll
ein Mann ihm folgen durch die schmale Leier?
Sein Sinn ist Zwiespalt. An der Kreuzung zweier
Herzwege steht kein Tempel für Apoll.

Gesang, wie du ihn lehrst, ist nicht Begehrt,
nicht Werbung um ein endlich noch Erreichtes;
Gesang ist Dasein. Für den Gott ein Leichtes.
Wann aber *sind wir*? Und wann wendet er

an unser Sein die Erde und die Sterne?
Dies *ists* nicht, Jüngling, Dass du liebst, wenn auch
die Stimme dann den Mund dir aufstößt, - lerne

vergessen, dass du aufsangst. Das verrinnt.
In Wahrheit singen, ist ein andrer Hauch.
Ein Hauch um nichts. Ein Wehn im Gott. Ein Wind.

Rainer Maria Rilke

A III. szonett

Egy Isten képes rá. De mondd, talán
kövesse férfi gyarlón lant dalával?
Az ész, oh, mást mond. De nincs választása,
szív útján nem Apolló templom áll.

A dal, mint tanítod, nem kívánság,
nem udvarlása az elérhetőnek,
a dal, létezés. Istennek szól, könnyed.
De akkor *mik vagyunk?* S miként használ-

nak létünknek a Föld és a csillagok?
Nincs így, fiú. S te is, mint dalszerető,
tanulj, s ne hallasd így akkor a hangod,

felejtsd, mit zengtél. Ez elfoly, enyész.
Igazán dalolni, oly más: szellő.
Varázsos, Istent borzongtató szél.

Das V. Sonett

Errichtet keinen Denkstein. Lasst die Rose
nur jedes Jahr zu seinen Gunsten blühn.
Denn Orpheus ist. Seine Metamorphose
in dem und dem. Wir sollen uns nicht mühen

um andre Namen. Ein für alle Male
ist Orpheus, wenn es singt. Er kommt und geht.
Ist nicht schon viel, wenn er die Rosenschale
um ein paar Tage manchmal übersteht?

O wie er schwinden muss, dass ihrs begriff!
Und wenn ihm selbst auch bangte, dass er schwände.
Indem sein Wort das Hiersein übertrifft,

ist er schon dort, wohin ihrs nicht begleitet.
Der Leier Gitter zwingt ihm nicht die Hände.
Und er gehorcht, indem er überschreitet.

Rainer Maria Rilke

Az V. szonett

Ne faragj emlékművet! Hagyd rózsákat,
a kedve szerint nyíljon e virág.
Mert ez Orpheusz. Az átváltozása
ebben s abban. Nem kell hát mindjárt

neki mást nevet adnunk. Hisz mindenben
Orpheusz él, ha dalol. Jön, majd megy, jár.
Sok tán, ha virágburkot rózsakertben
pár nappal túlélve néha kivár?

Ha mennie kell, megértsétek őt!
Magának is fájó lesz eltűnése;
hisz, dalával, ha kilép jelenből,

ott lesz már, hova nem kísérhetitek.
A lant nem fogja kezét zenére.
S szót fogad, majd átlép, s int mindenkinek.

Überall

Überall ist Wunderland
Überall ist Leben
Bei meiner Tante im Strumpfenband
wie irgendwo daneben.
Überall ist Dunkelheit
Kinder werden Väter.
Fünf Minuten später
stirbt sich was für einige Zeit.
Überall ist Ewigkeit.

Wenn Du einen Schneck behauchst
Schrumpft er ins Gehäuse,
Wenn Du ihn in Kognak tauchst,
Sieht er weiße Mäuse.

Joachim Ringelnatz
Geboren 1883
Gestorben 1934

Mindenütt

Mindenütt lelhetsz csodát,
mindenütt van élet,
néném harisnya korcán
túl is, domb közelében.
Mindenütt van sötétség,
kölykök apák lesznek.
Majd később öt perccel
náluk tűnik már a kéj.
Mindenütt van öröklét.

Hogyha fújsz csigára rá,
házba visszatérhet,
mártsd konyakba, akkor lát
száz egért, fehérét.

Arm Kräutchen

Ein Sauerampfer auf dem Damm
Stand zwischen Bahngeleisen,
Machte vor jedem D-Zug stramm,
Sah viele Menschen reisen.

Und stand verstaubt und schluckte Qualm
Schwindsüchtig und verloren,
Ein armes Kraut, ein schwacher Halm,
Mit Augen, Herz und Ohren.

Sah Züge schwinden, Züge nahn.
Der arme Sauerampfer
Sah Eisenbahn um Eisenbahn,
Sah niemals einen Dampfer.

Joachim Ringelnatz

Szegény gyomnövény

Egy sóska a töltésen állt
Sín pár közötti részen,
Mit minden gyorsvonat cibált,
Sok utast lát jövőben.

Beszíva sűrű port, töményt,
Elszédül elveszetten,
A gyenge szál, szegény növény,
Szemmel, szívvel s fülekkel.

Vonatok követik egymást.
S az árva, szegény sóska
Vasúti vagon sokat lát,
De sosem gőzhajókat.

Verklärter Herbst

Gewaltig endet so das Jahr
Mit goldnem Wein und Frucht der Gärten.
Rund schweigen Wälder wunderbar
Und sind des Einsamen Gefährten.

Da sagt der Landmann: Es ist gut.
Ihr Abendglocken lang und leise
Gebt noch zum Ende frohen Mut.
Ein Vogelzug grüßt auf der Reise.

Es ist der Liebe milde Zeit.
Im Kahn den blauen Fluß hinunter
Wie schön sich Bild an Bildchen reiht -
Das geht in Ruh und Schweigen unter.

Georg Trakl
Geboren 1887
Gestorben 1914

Lenyűgöző ősz

Varázsos őszi évfogyás,
Arany gyümölcs s bor ér a kertben.
Az erdők csendje oly csodás,
Magányos támaszt lelhet ebben.

Paraszt sóhajt: Ez jó így lám.
De estharangszó csengje halkan;
A vége is legyen vidám.
Madárraj útra kél magasban.

Szelíd, szerelmes szép idő!
A csónak kék folyón csorog le,
Sok őszi kép: lenyűgöző -
Nyugalmat hint a táj a csendben.

Augen in der Großstadt

Wenn du zur Arbeit gehst
am frühen Morgen,
wenn du am Bahnhof stehst
mit deinen Sorgen:
da zeigt die Stadt
dir asphaltglatt
im Menschentrichter
Millionen Gesichter:
Zwei fremde Augen, ein kurzer Blick,
die Braue, Pupillen, die Lider -
Was war das? vielleicht dein Lebensglück...
vorbei, verweht, nie wieder.

Du gehst dein Leben lang
auf tausend Straßen;
du siehst auf deinem Gang,
die dich vergaßen.
Ein Auge winkt,
die Seele klingt;
du hast's gefunden,
nur für Sekunden...
Zwei fremde Augen, ein kurzer Blick,
die Braue, Pupillen, die Lider -
Was war das? Kein Mensch dreht die Zeit zurück...
Vorbei, verweht, nie wieder.

Nagyvárosi szemek

Ha dolgozni eljársz
korán, hajnalban,
pályaudvaron állsz
a gondjaidban:
mit város ád
aszfalt simán
embermodorban
a milliónyi arcban:
Két idegen szem, gyors pillantás,
pupilla, szemhéj meg szemöldök -
Mi volt ez? boldogságod talán...
mi elmúlt, vissza nem jön.

Te életedben jársz
sok utcán, ezren;
s kiket eközben láatsz,
elfelejtettek.
Egy szem mereng,
a lélek cseng;
mit leltél, ezek
csak másodpercek...
Két idegen szem, gyors pillantás,
pupilla, szemhéj meg szemöldök -
Időt nincs ki visszafordítaná...
mi elmúlt, vissza nem jön.

Du mußt auf deinem Gang
durch Städte wandern;
siehst einen Pulsschlag lang
den fremden Andern.
Es kann ein Feind sein,
es kann ein Freund sein,
es kann im Kampfe dein
Genosse sein.
Er sieht hinüber
und zieht vorüber ...
Zwei fremde Augen, ein kurzer Blick,
die Braue, Pupillen, die Lider -
Was war das?
Von der großen Menschheit ein Stück!
Vorbei, verweht, nie wieder.

Kurt Tucholsky
Geboren 1890
Gestorben 1935

De vetned ott muszáj,
sok várost szelve,
egy hosszú pillantást
idegenekre.
Ellenség lehet,
barátod lehet,
harcostárs lehet,
elvtárs lehet.
Ki átnéz terád,
s ki vonul tovább...
Két idegen szem pillantása,
szemhéj, szemöldök meg pupilla -
Mi volt ez?
Nagy emberiségből darabka!
Mi elmúlt, nem jön vissza.

Silvester

Im niedern Zimmer
zieht sich der Pfeifenrauch in dicken, blauen Schwaden.
Der Nachtsturm rüttelt an den Fensterladen;
die brave Lampe leuchtet mir wie immer.

Wie stets glüht mir der rote Wein
im festen Glase mit dem Kaiserbilde;
ein stiller Wein - er mundet mir so milde -
ich träum ins Glas - was spiegelt sich darein?

Vier lange Jahre.
Es hieß sich immer wieder, wieder ducken
und schweigen und herunterschlucken.
Der Mensch war Material und Heeresware.

Das ist vorbei.
Was ist uns nun geblieben?
Wo ist das Deutschland, das wir ewig lieben?
Wofür die Plackerei?

Szilveszter

A szűk szobában
gomolyban kék, kövér füstje száll a pipámnak.
Az éji vihar az ablakot rázza;
a fényt reám szórja a derék lámpa.

Amint a bor ég vöröslőn
az öblös üvegben a császárképpel;
e csendes bor - mi lágyan ízlik nékem -
üvegbe tért álmom - mit tükröz ő?

Négy hosszú évet.
Meg kellett újra s újra hunyászkodni,
nyelni, és mindig elhallgatni;
hogy az ember anyag volt s hadikészlet.

Ez elmúlt már.
Mi maradt hát meg nekünk?
Hol Németország, mit örökké szeretünk?
Miért a kínlódás?

Für nichts.

Ich tue einen Zug - die Pfeife knastert -
Was hat man uns gebetet und gepastert -
Tag des Gerichts!

Und wißt ihr, wer uns also traf?
Der Koksbaron und der Monokelträger,
das Bürgerlamm und der Karrierejäger -
Ihr lagt im Schlaf.

So wacht heut auf!
Wir trugen unser Kreuz und jene ihre Orden
wir sind gestoßen und getreten worden:
Muschkot, versauf!

Vergeßt ihr das?
Denkt stets daran, wie jene Alten sangen!
Ich aber komm euch in Erinnerungen
ein volles Glas -!

Kurt Tucholsky

A semmiért.

Egy nagyot szívok - pipám zsémbeskedik -
Mit adott nekünk imádság, s mit nekik -
E nap ítélj!

S tudjátok, minket ki vert át?
A pénzbarók, no meg a monoklisok,
báránybőrbe bújt karriervadászok -
Álmodtok már.

Ébresztő hát!
Mi keresztünk hordtuk, ők az érdemrendjüket,
agyontapostak, és vízbe lökdöstek:
fulladj meg, bakám!

Feledtétek már?
Idézzétek fel, öregek mit énekeltek!
De én most mást hozok emlékezetetekbe:
egy telt pohárt -!

INHALTSVERZEICHNIS

Baisch	April.....	110
Beitzke	Frühling.....	58
Burckhardt	Nyt Eigcs meh.	98
	Im Agnotale.....	100
Busch	Die Selbstkritik hat viel für sich....	104
	Ein dicker Sack.....	106
Chamisso	Frühling und Herbst.	28
Dehmel	Heimat.....	114
	Vor Ostern.....	116
Ebner-		
Eschenbach	Ein kleines Lied.....	102
Eichendorff	Der Morgen.....	40
	Der Poet.....	36
	Die Nacht.....	38
Fallersleben	Das Lied der Deutschen.....	56
Geibel	Im April.....	64
Goethe		
	Der Zauberlehrling.....	10
	Gesang der Geister	
	über den Wassern.....	22
	Meine Ruh' ist hin,	18
	Zum neuen Jahr.....	6

TARTALOMJEGYZÉK

Baisch	Április.....	111
Beitzke	Tavaszi.....	59
Burckhardt	Agno völgyében.....	101
	Nincs már semmim.....	99
Busch	Egy megtöltött zsák.....	107
	Imádom, ajánlom az önkritikát...	105
Chamisso	Tavaszi és őszi.	29
Dehmel	Szülföld.....	115
	Húsvét előtt.....	117
Ebner- Eschenbach	Kis ének.....	103
Eichendorff	A reggel.....	41
	A poéta.....	37
	Az éj (2. variáns).....	39
Fallersleben	A németek dala.....	57
Geibel	Áprilisban.....	65
Goethe		
	A bűvésziás.....	11
	A lelkek dala	
	a vizek fölött.....	23
	Nyugalmam elszállt.....	19
	Az új évre.....	7

INHALTSVERZEICHNIS

Hebbel	Der Kranke.....	62
Heine	Die Wallfahrt nach Kevlaar	42
	Ein Jüngling liebt ein Mädchen	50
	Im wunderschönen Monat Mai.....	52
	Leise zieht durch mein Gemüt.....	52
	Wechsel.	54
Miller	Der verliebte Bauer.....	26
Mörike	Im Frühling.....	60
Nietzsche	Ecce homo.....	112
Rilke		
	Abend.....	178
	Abschied.....	142
	Ach aus eines Engels Fühlung falle... ..	144
	Advent.....	192
	Blaue Hortensie.....	150

TARTALOMJEGYZÉK

Hebbel	A beteg.....	63
Heine	A zarándokút Kevlaarba.....	43
	Csodaszép májusban történt.....	53
	Egy ifjú szeret egy leányt.....	51
	Halkan lép lelkemen át.....	53
	Változás.....	55
Miller	A szerelmes parasztlegény.....	27
Mörike	Tavasszal.....	61
Nietzsche	Ecce homo.....	113
Rilke		
	Advent.....	193
	Akkor én boldog lennék –	133
	A lányok énekelnek	139
	Altatódal	175
	A nap elszunnyad csendben	177

INHALTSVERZEICHNIS

Rilke

Bodensee.....	164
Damit ich glücklich wäre -	132
Das ist mein Streit.....	126
Das Wetter war grau und grell.....	194
Der Bach hat leise Melodien	152
Der Abend kommt von weit gegangen.....	188
Der blonde Knabe singt.....	170
Der Tag entschlummert leise.....	176
Die hohen Tannen atmen heiser.....	196
Die Mädchen singen	138
Du arme, alte Kapelle	148
Du bist so fremd, du bist so bleich.....	166
Du meine heilige Einsamkeit	172
Einmal möcht ich dich wiederschauen.....	182
Ein weißes Schloß in weißer Einsamkeit...	190
Erste Rosen erwachen.....	128

TARTALOMJEGYZÉK

Rilke

A patak halk dallama súg	153
A szőke fiú dalol	171
A távolból jött meg az este	189
Az éji utazásra gyakran gondolok	161
Az idő szürke s lehangoló	195
Az lélek tán, mi félénken cirpel	147
Bíborvörös rózsát kötnék	131
Bodeni tó	165
Búcsú	143
Csodások olykor itt az éjek.....	199
Első rózsák ébrednek... ..	129
Este	179
Fehér magányban egy fehér kastély	191
Fenyők mélyebben lélegeznek	197
Gyermekek víg seregben voltál	157
Idegen, mit ajkaid mondanak	185

INHALTSVERZEICHNIS

Rilke

Es gibt so wunderweiße Nächte.....	198
Fremd ist, was deine Lippen sagen	184
Herbst	172
Ich ging durch ein Land, durch	186
Ich liebe vergessene Flurmadonnen.....	154
Im Kreise der Barone.....	162
Lehnen im Abendgarten beide	168
Liebes-Lied.....	180
Nennt ihr das Seele, was so zage zirpt.....	146
Oft denk ich auf der Alltagsreise	160
Pfauenfeder	158
Purpurrote Rosen binden	130
Sie war	140
Schlaflied.....	174
Die Sonette an Orpheus Das I. Sonett	204
Das II. Sonett.....	206

TARTALOMJEGYZÉK

Rilke

Karácsony az év legcsendesebb napja....	201
Kék hortenzia.....	151
Könyöklünk ketten esti kertben	169
Lovára ült... ..	163
Magányosságom, kincsem, te szent	173
Nos, lásd a tavaszt, kérlek	135
Óh, angyal	145
Óh, szegény, öreg kápolna	149
Ő lány volt	141
Ősz	173
Pávatoll	159
Szerelmes dal.....	181
Szeretem mezők felejtő szüzeit	155
Szeretnélek még egyszer látni	183
Szonettek Orfeuszhoz Az I. szonett.....	205
A II. szonett.....	207

INHALTSVERZEICHNIS

Rilke

Die Sonette an Orpheus Das III. Sonett...208

Das V. Sonett ...210

Warst du ein Kind in froher Schar156

Weihnachten ist der stillste Tag im Jahr.....200

Weißt du, ich will mich schleichen136

Wie meine Träume nach dir schrein202

Will dir den Frühling zeigen134

Ringelnatz Arm Kräutchen.....214

.Überall.....212

Saar Alter.....108

Salus Das starke Schweigen.....120

Die beiden Dichter.....122

Heilige Sehnsucht.....124

Storm

All meine Lieder.....66

TARTALOMJEGYZÉK

Rilke

Szonettek Orfeuszhoz A III. szonett.....209

Az V. szonett211

Te oly idegen vagy s halvány167

Tudd, meg én kisurrannék137

Utánad álmodom hogy kiált.....203

Vidéken mentem, egy bús vidéken át.....187

Viszályom127

Ringelnatz Mindenütt.....213

Szegény gyomnövény.....215

Saar Öregkor.....109

Salus A bűvös hallgatás.....121

Mindkettő költő.....123

Szentséges vágy.....125

Storm

A barátokhoz.....93

INHALTSVERZEICHNIS

Storm

Am Aktentisch.....	72
An die Freunde.....	92
Auf dem Segeberg.....	68
Auf Wiedersehen.....	86
Begeisterung ist schön in jungen Tagen.....	74
Begrabenes Glück.....	94
Blumenduft vom Nachbarfenster	74
Eine Fremde.....	78
Für meine Söhne.....	96
Gedenkst du noch.....	76
Hast du mein herbes Wort vergeben...	72
Herbst.....	84
Mondlicht.....	80
Nachts.....	82
Rote Rosen.....	90
Und wieder hat das Leben mich verwundet..	88

TARTALOMJEGYZÉK

Storm

A hűvös szómat megbocsátottad.....	73
A Segebergen.....	69
Az íróasztalnál.....	73
Egy idegen nő.....	79
Eltemetett boldogság.....	95
Emlékszel még.....	77
Éjszakán.....	83
Fiaimnak.....	97
Holdfény.....	81
Minden dalom.....	67
Oh, engem ismét megsebzett az élet...	89
Ősz 1.....	85
Rajongás oly szép ifjú napjainkban....	75
Virágillat a szomszéd ablakából.....	75
Viszontlátásra.....	87
Vörös rózsák.....	91

INHALTSVERZEICHNIS

Trakl	Verklärter Herbst.....	216
Tucholsky	Augen in der Großstadt.....	218
	Silvester.....	222
Uhland	Des Sängers Fluch.....	30
Vandersee	Um Ostern war es.	118

TARTALOMJEGYZÉK

Trakl	Lenyűgöző ősz.....	217
Tucholsky	Nagyvárosi szemek.....	219
	Szilveszter.....	223
Uhland	A dalnok átka.....	31
Vandersee	Húsvét táján történt.....	119

Szalki
Bernáth
Attila
1935

9 789631 001101

